

Sisekaitseakadeemia
Finantskolledž

Anu Rosenfeldt

FK040

**MUUDATUSED TULUMAKSUSEADUSES 2000-2006
JA NENDE MÕJU ETTEVÕTETE
DIVIDENDIPOLIITIKALE**

Lõputöö

Juhendaja: Lembar Kivistik
kõrgharidus, ökonomist

Tallinn 2007

ANNOTATSIOON

Käesolev lõputöö pealkirjaga „Muudatused tulumaksuseaduses 2000-2006 ja nende mõju ettevõtete dividendipoliitikale" on kirjutatud 2007. aastal Sisekaitseakadeemia Finantskolledžis. Töö on kirjutatud eesti keeles ja koosneb 35 leheküljest ja 3 lisast. Töö koosneb 3 peatükist, millest esimesed 2 annavad ülevaate dividendide maksustamises toimunud muudatustest ja probleemidest ning kolmandas osas on keskendunud arvandmete analüüsile. Teiste autorite töödele on viidatud ja kasutatud on 26 allikat. Uuritavaks probleemiks on dividendide maksustamises toimunud muudatused ning nende mõju ettevõtete dividendipoliitikale. Püstitatud on hüpotees, et dividendide maksustamises toimunud muudatused on avaldanud negatiivset mõju dividendide maksmisele aastatel 2000-2006. Hüpoteesi tõestamiseks on analüüsitud arvandmeid ja kantud need parema ülevaate saamiseks graafikutesse. Analüüsis on kasutatud Statistikaameti ja Maksu- ja Tolliameti kogutud andmeid.

SISUKORD

ANNOTATSIOON	2
SISUKORD.....	3
SISSEJUHATUS.....	4
1. MUUDATUSED DIVIDENDIDE MAKSUSTAMISES 1.01.2000 – 1.05.2004.....	6
1.1. Olulisemad dividendide maksustamist puudutavad muudatused 01.01.2000 jõustunud uues tulumaksuseaduses.....	6
1.2. Dividendide maksustamist puudutavad muudatused, mis jõustusid aastatel 2002- 2003	8
2. MUUDATUSED DIVIDENDIDE MAKSUSTAMISES 1.05.2004 – 31.12.2006.....	13
2.1 Dividendide maksustamine peale Euroopa Liiduga liitumist vastuolud ja ühisjooned Eesti tulumaksuseaduse ja Euroopa Liidu õigusaktide vahel	13
2.2. Olulisemad dividendide maksustamist puudutavad muudatused tulumaksuseaduses alates 1. jaanuarist 2005.....	18
2.3. Dividendide maksustamisega seotud probleemid Eestis	19
2.3.1. Laenudega seotud probleemid.....	20
2.3.2. Aktsiakapitaliga manipuleerimisega seotud probleemid.....	21
2.3.3. Siirdehindadega seotud probleemid	22
3. TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSTE MÕJU DIVIDENDIPOLIITIKALE JA TULUMAKSU LAEKUMISELE.....	24
3.1. Ettevõtete dividendipoliitika ja tulumaksuseaduse muudatuste seosed.....	24
3.2. Maksuseaduse muudatuste mõju dividendide tulumaksulaekumisele.....	28
KOKKUVÕTE.....	31
SUMMARY	33
VIIDATUD ALLIKAD	34
LISA 1 DIVIDENDID JA MUUD KASUMIERALDISED VORMI TSD LISA 7.....	36
LISA 2 DIVIDENDIDE JA MUUDE KASUMIERALDISTE SAAJATE DEKLARATSIOON INF 1	43
LISA 3 MAKSUSTAMISELE MITTEKUULUVATE DIVIDENDIDE JA MUUDE KASUMIERALDISTE DEKLARATSIOON INF 11	41

SISSEJUHATUS

Inimesed investeerivad aktsiatesse lootuses teenida tulu. Aktsionär võib üldjuhul tulu saada kahel viisil: aktsiaid soetamishinnast kallimalt edasi müües (kapitalikasv) ja saades dividende. Käesolev töö käsitleb lähemalt viimast varianti.

Käesoleva lõputöö uurimisprobleemiks on seadusandlikes aktides toimunud muudatuste mõju ettevõtete dividendipoliitikale – ettevõtete finants- ja kasumijaotamise otsustele. Antud teemavaliku põhjuseks on teema aktuaalsus ja selleteemaliste tööde puudumine Sisekaitseakadeemias. Dividende käsitlevaid töid on erinevates kõrgkoolides ka varem kirjutatud, kuid neis uuritavad probleemid ei käsitle tulumaksuseaduse muudatuste ja dividendipoliitika vahelisi seoseid. Seoses üleminekuperioodi lõppemisega aastal 2009 on dividendide ja kasumi maksustamise problemaatika väga aktuaalne ja on vajalik analüüsida kuidas erinevad lahendused võivad mõjutada ettevõtete finantsotsuseid.

Peamised uurimisülesanded, mis tuleb töö eesmärgi täitmiseks lahendada, on järgmised:

1. Süstematiseerida tulumaksuseaduses toimunud dividendide maksmist puudutavad muudatused.
2. Analüüsida dividendi maksmise probleeme praegu kehtiva tulumaksuseaduse ja Euroopa Liidu ema- ja tütarühingu direktiivi valguses.
3. Teha olemasolevatele andmetele tuginedes mitmetasandiline statistiline analüüs, leidmaks seoseid maksustamises toimunud muudatuste ja ettevõtete dividendipoliitika ja tulumaksu laekumiste vahel.

Töö ülesehituse on lähtunud põhimõttest, mille kohaselt esimestes peatükkides antakse ülevaade tulumaksuseaduse muudatustest, vastuoludest Eesti ja Euroopa Liidu dividende puudutavates õigusaktides ning probleemidest mis on seotud dividendide maksustamisega Eestis. Kolmas peatükk keskendub peaausjalikult arvandmete analüüsile, mille käigus püüab autor leida seoseid ettevõtete dividendipoliitika, tulumaksulaekumiste ja õigusaktide muudatuste vahel.

Esimeses peatükis keskendutakse enne Euroopa Liiduga Liitumist toimunud muudatustele. Teises peatükis toob autor välja Euroopa Liidu ja Eesti tulumaksuseaduse vastuolud ning praegu Eestis kehtiva tulumaksupoliitika probleemid.

Kolmandas peatükis keskendutakse sekundaarandmete analüüsile. Andmetele ja tulumaksuseadusele tuginedes on võimalik teha järeldusi ja leida seoseid maksupoliitika ja ettevõtete dividendipoliitika vahel.

Analüüsis kasutatavad andmed on pärit Statistikaametist ja Maksu- ja Tolliametist.

Töö põhieesmärgiks on välja selgitada, kas tulumaksuseaduse muudatused on otseselt mõjutanud dividendide välja maksmist või mitte. Arvestades, et dividendide maksustamises on aastatel 2000-2006 tehtud palju muudatusi eeldab autor, et nende mõju dividendidele on märgatav.

Lõputöö alusdokumendiks on tulumaksuseadus, mis on Riigikogus vastu võetud 15. detsembril 1999 ja mis hakkas kehtima 1. jaanuaril 2000. Oluliseks õigusaktiks on ka Euroopa Nõukogu direktiiv 90/435/EEC ja lisaks õigusaktidele ka Euroopa Kohtu dividendide puudutavad kohtulahendid.

1. MUUDATUSED DIVIDENDIDE MAKSUSTAMISES 1.01.2000 – 1.05.2004

1.1. Olulisemad dividendide maksustamist puudutavad muudatused 01.01.2000 jõustunud uues tulumaksuseaduses

2000. aasta 1. jaanuarist hakkas kehtima uus tulumaksuseadus (TuMS)¹, millega mindi üle uuele tulumaksupoliitikale. Seadusega kaotati ära ettevõtte tulumaks juhul, kui äriühing ei võta teenitud kasumit ettevõtlusest välja. Tulumaksuga maksustati vaid kasumi väljavõtmine ettevõttest.

01.01.2000 kehtima hakanud seaduseredaktsiooni § 50 lõike 1 kohaselt maksustati tulumaksuga ainult neid dividende, mille saajaks olid füüsilised isikud, mitteresidendid ja TuMS § 11 kohaselt nimekirja kandmata mittetulundusühingud ja sihtasutused. Mitteresidentidele v.a. mitteresidentist juriidilistele isikutele osalusega 25% kehtis lisaks täiendav tulumaksu kinnipidamine². Ühelt ettevõttelt teisele makstavad dividendid ei kuulunud TuMS kohaselt maksustamisele. Mitteresidentide puhul tekkis seega majanduslik topeltmaksustamine. Esmalt maksis kasumit jaotav ettevõtte tulumaksu dividendide netosummalt määras 26/74, seejärel peeti dividendidelt kinni ka füüsilise isiku tulumaks 26%. Omavahel seotud residentist juriidilised isikud said omavahel dividende maksta ilma, et nendelt oleks tulnud tasuda tulumaksu ja seda olenemata osaluse suurusest.

Maksustamine toimus seega järgmise skeemi alusel:

AS ABCD aktsionärid on mitteresidentist juriidiline isik A, residentist juriidiline isik B, mitteresidentist füüsiline isik C ja residentist füüsiline isik D. Kõigil on AS ABCD võrdne osalus. Dividendideks makstakse igale aktsionärile 100 000 krooni.

Dividendid A-le	100 000
Dividendid B-le	100 000
Dividendid C-le	100 000 (saab kätte 74 000)
Dividendid D-le	100 000

¹ Tulumaksuseadus 15.12.1999 - RT I 1999, 101, 903

² samas TuMS § 29 lg 8, § 41 p 5

Tulumaks (26/74 x 300 000)	105 405 (B-le makstavad dividendid on maksuvabad)
Tulumaks C-le	
makstavatelt dividendidelt	26 000
Ettevõtte maksab välja	505 405

Nagu näha oli Eesti uues tulumaksuseaduses selge diskrimineerimine residentsuse alusel. Samasuguse osaluse korral sai mitteresidendist füüsilisest isikust aktsionär kätte vähem dividende. Alla 25% osaluse korral tulnuks ka A-le makstavatelt dividendidelt kinni pidada 26% täiendavat tulumaksu.

Seadusloojad põhjendavad seda nii, et kuna eraõiguslik juriidiline isik asutatakse erahuvides ning juriidilise isiku eesmärk on teenida kasumit selle asutajatele ja osanikele ja juriidilise isiku tegevus saab olla ainult teda loonud füüsiliste isikute huvide ja tahte väljendus. Seetõttu ei ole äritegevuse tulemit, mida kasutatakse ettevõtluses õige lugeda sissetulekuks, mida tulumaksuga maksustada. Sissetulekuga on tegemist siis, kui ettevõtluse tulemit suunatakse ettevõtlusest välja, st rahuldatakse osanike erahuvisid. See võib toimuda avalikult dividendide väljamaksmise kujul või varjatult, tehes osanikele või nende poolt valitud kolmandatele isikutele rahaliselt hinnatavaid soodustusi või andes teatud varalisi hüvesid. Seega on oluline maksustada tulumaksuga esmajoonel kõik kasumi väljaviimise vormid.³

Uue seaduse koostamisel lähtuti seega eeldusest, et kogu äriühingu teenitud kasum muutub kunagi osanike tuluks (võetakse välja dividendidena või likvideerimisjaotisena). Juriidilistelt isikutelt laekuv tulumaks ei kujuta sellisel juhul endast täiendavat maksuliiki, vaid tegemist on dividendisaajate tulumaksu ettemaksuga. Sellest lähtuvalt võib väita, et uue seadusega ei kaotatud Eestis ettevõtlustulu maksustamist, vaid maksustamise hetk nihutati lihtsalt hilisemale ajale – kasumi teenimise ajalt kasumi jaotamise ajale.⁴

Selliste ümberkorralduste eesmärgiks oli ettevõtluse arengu soodustamine, soodsa investeerimiskliima ja uute töökohtade loomine.

³ Riigikogu. Tulumaksuseaduse eelnõu 143 SE seletuskiri <http://web.riigikogu.ee/ems/saros-bin/mgetdoc?itemid=991690002&login=proov&password=&system=ems&server=ragne11> – 1.04.2007

⁴ Raudjärvi, I 2001 Mõningatest äriõigusega seonduvatest probleemidest dividendide maksustamisel. Juridica IV lk 251-259

Kuni 31. detsembrini 1999. a kehtinud tulumaksuseaduses² käsitleti äriühingu poolt aktsiate või osade tagasiostmisest või aktsia- (osa-)kapitali vähendamisest tekkivat tulu dividendidena. Uues tulumaksuseaduses käsitletakse seda kui kasu vara müügist, seega füüsilise isiku ja mitteresidendi maksustatava tuluna⁵. Muudatuse põhjuseks oli asjaolu, et väljamakset tegev äriühing ei pruukinud teada osaluse soetamismaksumust ning seega ka maksustatavat summat.

Erinevus kahe tulumaksuseaduse vahel seisnes ka dividendidelt tulumaksu arvestuse metoodikas, nimelt kui varem arvestati makstav tulumaks dividendide brutosummalt, siis uue seaduse järgi hakati tulumaksu arvestama netosummalt ehk jaotatavalt kasumilt. Maksumääraks oli 26/74 varasema 26% asemel. Maksusummat see ei mõjutanud, maksu tuli tasuda ikka sama palju kui enne. Maksumäär on aastate jooksul muutunud ja käesoleval ajal on see 22/78.

Välismaalt saadavate dividendide maksustamist reguleerib TuMS § 18 lg 1, mille kohaselt kuuluvad Eestis maksustamisele ka füüsilise isiku välismaalt saadavad dividendid.

Dividendidelt maksukohustuse vähendamisi reguleerib TuMS § 60. Seda sätet on tarvis selleks, et vältida 1994-1999 ettevõtte tulumaksuga juba maksustatud kasumi teistkordset maksustamist.

1. jaanuarist 2001 jõustusid kaks muudatust. TuMS § 50 lg 1 täiendati, nii et mitteresidendi Eestis registreeritud püsivale tegevuskohale makstud dividendid ja muud kasumieraldised vabastati tulumaksust. § 60 täiendati nii, et nüüd oli dividendide maksmisel teisele residendist äriühingule lubatud üle kanda ka eelmise TuMS § 32 lg 2 alusel tasutud tulumaksu mahaarvamise õigus.

1.2. Dividendide maksustamist puudutavad muudatused, mis jõustusid aastatel 2002-2003

2002. aastal tehti TuMS § 1 lg 3 sõnastuses järgmine muudatus, kus sõna „dividendid“ asendati väljendiga „jaotatud kasum“ TuMS § 1 lg 3. See sõnastuse muudatus pidi näitama paremini et Eestis eksisteerib äriühingute kasumi maksustamine, lihtsalt kasumi

---

⁵ Tulumaksuseadus. 15.12.1999. – RT I 1999, 101, 903

maksustamine on piiratud jaotatud kasumi maksustamisega. Senine sõnastus oli andnud alust ekslikuks arusaamaks, nagu toimuks Eestis vaid dividendide maksustamine ja kasumi maksustamist ei toimuks. Kuna maksustamisel ja ka riikidevahelistes maksulepingutes eristatakse kasumi ja dividendide maksustamist, oli oluline vältida ekslikke tõlgendusi.⁶

TuMS § 50 lg 1 muudatusega 2003. aastal kuulusid maksustamisele kõik väljamakstavad dividendid.⁷ Kui seni olid ühelt residendist äriühingult teisele residendist äriühingule makstavad dividendid tulumaksust vabastatud, siis 2003. aastast see muutus ja hakati maksustama ka kontsernisisesid dividende. Deklareerimisel on olulised INF 1⁸ ja INF 11⁹ vormid. Vormil INF 1 kajastab kasumit jaotav ettevõtte kõik maksustamisele kuuluvad dividendid ja nende saajad. Vorm INF 11 kajastab neid dividende, mis maksustamisele ei kuulu.

Kui eespool oli juttu 2001. aasta muudatusest, mis vabastasid mitteresidendi püsivale tegevuskohale makstavad dividendid tulumaksust, siis nüüd kuulusid ka need jälle maksustamisele. Seaduse muudatuses sätestati ka põhimõte, et kord juba maksustatud dividende teist korda ei maksustatud. Seda reguleerib TuMS § 54 lg 5¹.

Alates 1. jaanuarist 2003 kaotasid kehtivuse TuMS § 60 lõiked 3-5 ja 7. Kehtetuks tunnistamine tulenes muudatustest dividendide maksustamisel. Kuna residendist äriühingutel tekkis alates 1. jaanuarist maksukohustus igasugusel (olenemata dividendide saajast) dividendi maksmisel, puudus vajadus tulumaksu mahaarvamise õiguse ja tulumaksu enammakse ülekandmiseks teisele äriühingule. Teiselt residendist äriühingult saadud mahaarvamise õiguste ja tulumaksu enammakse võrra võis aga residendist äriühing vähendada § 50 lõike 1 alusel tekkivat maksukohustust ka edaspidi vastavalt TuMS § 60 lg 6.–Paragrahvi 60 muudatustega kaasnes seaduse üleminekusätetega seotud arvestuse oluline lihtsustumine. TuMS paragrahvi 61, uus lõige 8 sätestas, et paragrahvi 54 lõiget 5¹ ei kohaldata dividendidele, mis on residendist äriühingule või mitteresidendi Eestis registreeritud püsivale tegevuskohale makstud enne 2003. aasta 1. jaanuari. Teatavasti tekkis kasumite topeltmaksustamise oht alates 2003. aastast makstavate dividendide puhul.

---

⁶ Riigikogu. "Tulumaksuseaduse" ja "Sotsiaalmaksuseaduse" muutmise seaduse eelnõu 857 SE I seletuskiri http://roller.riigikogu.ee/orb.aw/class=site_search_content_grp_fs/action=showdoc&op=roller/id=199/doc=c79c9d75fa1dbd295b557d5ab51d3205/012700042.html - 9.04.2007

⁷ Tulumaksuseadus. 15.12.1999. – RT I 1999, 101, 903, RT I 2002, 111, 662

⁸ Lisa 2 Dividendide ja muude kasumieraldiste saajate deklaratsioon INF 1

⁹ Lisa 3 Maksustamisele mittekuuluvate dividendide ja muude kasumieraldiste deklaratsioon INF 11

Kuna aastatel 2000 ja 2002 residendist äriühingu poolt teisele residendist äriühingule või mitteresidendi Eestis asuvale püsivale tegevuskohale makstud dividendid tulumaksuga maksustamisele ei kuulunud.

2002. aastast hakkas kehtima sisuliselt kuni 1999. aasta lõpuni kehtinud tulumaksuseadusest tuttav dividendiarve põhimõte, mille kohaselt dividendide teistkordsel väljamaksmisel sai määravaks see, kui suur osa maksja firma aktsiatest või osadest dividendisaajal oli. Kui dividendide saajale kuulus üle 25% dividende maksvast äriühingust osade või aktsiate näol lubati tal tasumisele kuuluvast tulumaksust maha arvata summa, mis võrdus 26/74-ga residendist äriühingult saadud dividendidest. Kui aktsiaid või osasid oli alla 25%, maksustati dividende teistkordselt. Üleminekusättena nähti ette, et kui dividendid on saadud residendist äriühingult enne 01.01.2002. aastat ja makstakse edasi pärast 01.01.2002. aastat, siis kirjeldatud tulumaksu mahaarvamise sätted nendele dividendidele ei kehtinud. Samas sai maha arvata edasikantud tulumaksu, nagu selle sätestab senikehtinud seaduse redaktsioon.¹⁰ Muudatuste eesmärgiks oli topeltmaksustamise vältimine ema- ja tütarettevõtete puhul.

Äriseadustiku (ÄS) kohaselt on emaettevõtteks ettevõte, millel on üks või rohkem tütarettevõtet, kusjuures emaettevõtte omab tütarettevõttes häälteenamust. Samas antud definitsiooni kohaselt on tütarettevõtte puhul tegemist emaettevõtte poolt kontrollitava ettevõttega.¹¹

Topeltmaksustamise vältimiseks kasutatakse rahvusvahelises praktikas peamiselt kahte võimalust:

- 1) tütarettevõtte maksustatud kasumit ei loeta emaettevõtte kasumi hulka (nn vabastusmeetod) või;
- 2) tütarettevõtte poolt emaettevõttele jaotatud dividendidelt makstud kasumimaksu võrra vähendatakse emaettevõtte maksukohustust (nn imputatsioonimeetod).

---

¹⁰ Arula, K. Kasumi maksustamine tuuakse senisest varasemale ajale <http://www.juura.ee/artiklid.php3?cat=2&id=5836> – 2.04.2007

¹¹ Äriseadustik. 15. 02. 1995. – RT I 1995, 26-28, 355, RT I 2002, 35, 214

Vabastusmeetodit kasutatakse näiteks Rootsis. Imputatsioonimeetodit kasutavad näiteks Soome, Norra, Prantsusmaa ja Itaalia.¹²

Enne 2002. aastat toimus Eesti äriühingu poolt välismaalt saadud dividendide puhul topeltmaksustamise vältimine lihtkrediidimeetodi abil, mis tähendas, et dividendilt kinnipeetud või dividendi aluseks olevalt kasumiosalt välismaal makstud maks arvati maha § 50 lg 1 alusel tasumisele kuuluvast maksust.

Paragrahvi 54 lõike 5 uue sõnastuse ja uue lõike 5¹ kohaselt hakati topeltmaksustamist vältima, kui dividendi saajale kuulus vähemalt 20% dividende maksva äriühingu aktsiatest, osadest või häälest. Seda teostati alates 01.01.03 emettevõtte tulumaksukohustuse vähendamise teel järgmiselt:

- 1) välismaal makstud maksu puhul – vastavalt TuMS § 54 lg 5, sai dividendide saaja § 50 lõike 1 alusel tasumisele kuuluvast tulumaksust maha arvata välismaal dividendilt kinni peetud või dividendi aluseks olevalt kasumilt makstud maksu, kuid mitte rohkem kui 26/74 dividendi summast;
- 2) Eestis makstud maksu puhul – vastaval § 54 lg 5¹ sai dividendide saaja § 50 lõike 1 (residendist äriühing) või § 53 lõike 4 (mitteresidendi Eestis asuv püsiv tegevuskoht) alusel tasumisele kuuluvast tulumaksust maha arvata 26/74 Eesti äriühingult saadud dividendi summast;
- 3) Varasema tulumaksuseaduse alusel tasutud tulumaksu mahaarvamise õigused on sätestatud §-s 60.

Oluliseks muudatuseks, mis puudutas välismaalt saadud dividendide maksustamist oli see, et alates 2002. aastast sai välismaal makstud maksu võrra vähendada Eestis tekkivat maksukohustust ilma ajalise piiranguta. Enne 2002. aastat sai residendist äriühing välismaal makstud maksu Eestis arvesse võtta ühe aasta jooksul.

Muutus mõjutas negatiivselt eelkõige eestimaiseid kontserne ning läbi holdingfirmade investeringuid teostanud välismaiseid ja kodumaiseid investoreid. Kui seni võisid nad

---

¹² Riigikogu. "Tulumaksuseaduse" ja "Sotsiaalmaksuseaduse" muutmise seaduse eelnõu 857 SE I seletuskiri http://roller.riigikogu.ee/orb.aw/class=site_search_content_grp_fs/action=showdoc&op=roller/id=199/doc=c79c9d75fa1dbd295b557d5ab51d3205/012700042.html - 9.04.2007

juurelt kõik rahad suunata residentide emafirmasse, arvestamata kohese tulumaksukohustusega, siis nüüd tekkis tulumaksukohustus juba dividendide esmasel väljamaksmisel. Maksustamise seisukohast lähtuvalt ei olnud otstarbekas emafirmasse kanda rohkem dividende, kui neid kavatsesi välja maksta aktsionäridele. Väikeaktsionäridele ei olnud taoline seadusemuudatus samuti kasulik, kuna kehtestati 20% osaluse piimäär, mis tähendas, et kui investorfirma oli väiksem osalus kui 20% siis maksustati dividende teistkordselt väljamaksmisel.¹³

Kõiki neid muudatusi arvestades võib öelda, et mida suurema kasumi suutis Eesti äriühing aastal 2001 teenida ja aastal 2002 välja maksta, seda väiksem on äriühingu maksukoormus aastal 2003.

Näide: AS, kelle osalus OÜ-s on 20% saab aastal 2002 OÜ-lt dividende summas 1000 kr (sellelt tulumaks 351 kr) Aastal 2003 jaotab AS dividende oma aktsionäridele summas 2000 kr ning maksab tulumaksu vaid 352 kr. $(2000 * 26/74) - (1000 * 26/74) = 352$ kr.

---

¹³ Arula, K. Kasumi maksustamine tuuakse senisest varasemale ajale <http://www.juura.ee/artiklid.php3?cat=2&id=5836> – 2.04.2007

2. MUUDATUSED DIVIDENDIDE MAKSUSTAMISES 1.05.2004 – 31.12.2006

Eesti liitumine Euroopa Liiduga aastal 2004 tõi kaasa olulisi muudatusi ka tulumaksustamisel. Kuna liitumine oli teada siis oli näha selle mõjusid ka juba varasemates muudatustes.

Oluliseks muutus Eesti jaoks alates 1. maist 2004 Nõukogu direktiiv eri liikmesriikide ema- ja tütarühingute suhtes kohaldatava ühise maksusüsteemi kohta. Kuna Eestis kehtiv tulumaksusüsteem on erandlik ja Euroopa Liidu arvates vastuolus ühenduse õigusega siis anti meile kuni 2009 aastani üleminekuajaks oma tulumaksusüsteemi direktiiviga kooskõlla viimiseks.

Järgnevas peatükis tuuakse välja olulisemad probleemid ja vastuolud Eesti tulumaksuseaduse ja Euroopa Liidu õigusaktide vahel.

2.1 Dividendide maksustamine peale Euroopa Liiduga liitumist vastuolud ja ühisjooned Eesti tulumaksuseaduse ja Euroopa Liidu õigusaktide vahel

Tagasiulatuvalt 1. maist 2004 jõustunud seadusemuudatusega vabastati TuMS § 29 lg 8 mõttes kinnipeetavast tulumaksust mitteresidendist füüsilisele isikule makstavad dividendid. Muudatuse aluseks oli vastuolu ema- ja tütarühingu direktiiviga, mis tulenes residendist ja mitteresidendist füüsiliste isikute erinevast kohtlemisest Eesti äriühingute dividendide maksustamisel. Teatavasti residendist füüsilisele isikule makstavatelt dividendidelt tulumaksu kinni ei peetud ja dividendid olid nende jaoks maksuvaba tulu. Ühenduse õiguse põhimõtte kohaselt ei ole samas olukorras olevate isikute residentsusest tulenevatel asjaoludel erinev kohtlemine lubatud. Seepärast vabastatigi mitteresidendist füüsilistele isikutele makstavad dividendid kinnipeetavast tulumaksust.

Juba varem vastuvõetud TuMS muudatuse¹⁴ kohaselt jõustus alates 01.05.2004 säte, millega muudeti osaluse suurust, millest alates ei maksustata mitteresidendist juriidilisele isikule makstavaid dividende. Maksuvabad on dividendid mida makstakse juriidilistele

---

¹⁴ Tulumaksuseadus. 15.12.1999. – RT I 1999, 101, 903, RT I 2003, 88, 587

isikutele, kelle osalus dividende maksvas äriühingus ületab 20% (seni oli osaluse piirmäär olnud 25% püsiva tegevuskoha puhul 20%). Alates 2007. aastast on selleks määraks 15%.

Nõukogu direktiiv 90/435/EMÜ eri liikmesriikide ema- ja tütarühingute suhtes kohaldatava ühise maksusüsteemi kohta (nn ema- ja tütarettevõtjate direktiiv) võeti vastu 23. juulil 1990 ning seda on hiljem muudetud.¹⁵ Nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 1 kohaselt peab emaettevõtjale jaotatav kasum vähemalt 20%-lise osaluse¹⁶ puhul olema vabastatud kinnipeetavast maksust (withholding tax). Eesti tulumaksuseadus näeb ette kasumi maksustamise selle väljamaksmisel tütarettevõtjalt emaettevõtjale. Kuna Eesti tulumaksuseadus on maailmas erandlik siis on palju vaidlusi tekitanud küsimus, et kas see on vastuolus Euroopa Liidus kehtivate põhimõtetega ja direktiividega või mitte.

Ema- ja tütarühingu direktiivi eesmärgiks on vabastada dividendid ja muud kasumijaotised, mida tütarühingud maksavad oma emaühingutele kinnipeetavatest maksudest ning kaotada ära selliste tulude topeltmaksustamine emaühingu tasemel.

Põhimõtteliselt on kasumi jagamise maksustamisel kohaldatavad järgmised meetodid:

- äriühingu asukohamaa võib maksustada mitteresidentist dividendi saajat väljamakse tegemisel selles riigis (dividendidelt kinnipeetav maks);
- asukohamaa võib jaotamisele kuuluva kasumi lisada emaettevõtte kasumile, nõudes, et emaettevõtte lisaks saadud dividendid oma maksustatava tulu hulka, põhjustades sellega topeltmaksustamise.

Majandusliku ning juriidilise topeltmaksustamise vältimiseks sätestab ema- ja tütarühingute direktiiv järgmist:

---

¹⁵ Ema- ja tütarühingu direktiivi on muudetud Nõukogu direktiiviga 2003/123/EC, 22.12.2003. Arvutivõrgus on see kättesaadav: <http://www.legaltext.ee/et/andmebaas/ava.asp?m=015>. Täienduste kohaselt katab direktiiv ka piiriülese kasumi jaotamise püsivate tegevuskohtade suhtes; sätestab püsiva tegevuskoha mõiste direktiivi tähenduses; kapitaliosaluse määrad; krediidimeetodi rakendamise madala maksumääraga äriühingute puhul ning täiendavate ühingute lisamise direktiivi.

¹⁶ alates käesolevast aastast on osaluse määr 15%

- kasum, mida tütarühing oma emaühingule jaotab, vabastatakse kinnipeetavast maksust¹⁷
- emaühingu asukohariik kas ei maksusta kasumit (nn vabastusmeetod) või lubab tasumisele kuuluvast maksustatavast tulust maha arvata tütarühingu poolt tasutud tulumaksuosa, mis on seotud selle äriühingu kasumiga ning makstud tütarühingu poolt teises liikmesriigis jaotamisele kuuluvalt kasumilt (nn kaudne krediidimeetod)¹⁸

Direktiivi kohaldamisel peab arvestama alljärgnevate tingimustega:

- äriühingud peavad olema asutatud kindlas vormis, mille loetelu on antud direktiivi lisas;
- äriühing peab olema liikmesriigi maksuseaduste alusel selle riigi resident¹⁹
- emaühingu osalus tütarühingu kapitalis peab olema vähemalt 20%²⁰ (alates 1. jaanuarist 2007 on osaluse määr 15%);
- äriühingule peab kohaldama ilma valiku- või vabastusvõimaluseta üks siseriiklikust ettevõtte tulumaksust, mille loetelu on toodud direktiivi artikkel 2 punktis c;
- iga liikmesriik võib ühepoolset mitte kohaldada käesolevat direktiivi oma äriühingute suhtes, mis ei säilita emaettevõtja staatust 2 aasta jooksul²¹.

Samuti sätestab direktiiv, et pettuse või kuritarvituste vältimiseks on kohaldatavad siseriiklikud või lepingupõhised eeskirjad.

Liikmesriikidel tuleb topeltnmaksustamise vältimiseks kasutada kas vabastusmeetodit või krediidimeetodit. Krediidimeetodi puhul lubatakse välisriigis tasutud tulumaks võtta arvesse tasumisele kuuluva tulumaksu arvestamisel.

Vastavalt ühinemisdirektiivile pidid krediidimeetodit rakendavad riigid võimaldama kaudse krediidi arvestamist hiljemalt 01.01.2005. Eesti TuMS kasutas topeltnmaksustamise vältimiseks krediidimeetodit ilma kaudse krediidi arvestamise võimaluseta. Kuna kaudse

---

¹⁷ Council Directive 90/435/EEC of 23 July 1990 on the common system of taxation applicable in the case of parent companies and subsidiaries of different Member States OJ L 225, 20.8.1990, p. 6–9

¹⁸ samas art 4

¹⁹ samas artikkel 2 punkt b

²⁰ samas artikkel 3 lg 1 p a

krediidi administreerimine on kulukas ja keeruline siis võeti TuMS muudatuste kohaselt krediidimeetodi kasutamise asemel kasutusele vabastusmeetod ja seda rakendatakse ka juhul kui riikidevahelises maksulepingus on kokku lepitud krediidimeetodis. Eesti kehtestas direktiivist tulenevad vastavad muudatused vabastusmeetodi kohta TuMS § 54 lõigetega 5 ja 5¹, mida kohaldatakse tagasiulatuvalt alates 01.01.2005. Muudatuste põhisisu seisneb selles, et kui Eesti juriidilised isikud jaotavad dividende välisriigis teenitud ja maksustatud kasumite arvel, siis selliseid dividende ei maksustata Eestis enam tulumaksuga.

01.05.04 jõustunud TuMS § 29 lõike 8 muudatusega vabastati tulumaksust ka mitteresidendist füüsilisele isikule makstavad dividendid. Muudatus tulenes vajadusest vältida vastuolu Euroopa Ühenduse õigusega, mis tekkis residendist ja mitteresidendist füüsiliste isikute erineval kohtlemisel Eesti äriühingult saadud dividendide maksustamisel. Kehtiva korra kohaselt maksustatakse Eesti äriühingu jaotatud kasumit ning kui dividendi saajaks olid Eesti residendid, siis täiendavat maksustamist ei toimunud. Mitteresidentide puhul tekkis aga topeltmaksustamine.

Residendist ja mitteresidendist füüsiliste isikute võrdse kohtlemise tagamiseks olid võimalikud kaks alternatiivset sammu:

- 1) vabastada kinnipeetavast tulumaksust mitteresidendist füüsilisele isikule makstud dividendid, või
- 3) residendist füüsilisele isikule Eesti äriühingu makstud dividendid maksustada.

Selleks, et vähendada olukordade arvu, mil tekib majanduslik topeltmaksustamine valiti esimene lahendus ja selle seadusemuudatusega viidi tulumaksuseadus tagasiulatuvalt kooskõlla ema- ja tütarühingute direktiiviga.²²

Direktiivi kohaselt pidid liikmesriigid oma siseriikliku õiguse direktiiviga kooskõlla viima 1. jaanuariks 2005.²³ Ühinemisakti VI lisa peatükk 7 punkt 2²⁴ kohaselt on Eestil ema- ja

---

²¹ samas artikkel 3 lg 2 alapunkt 2

²² Riigikogu. Tulumaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 356 SE I seletuskiri. <http://web.riigikogu.ee/ems/saros-bin/mgetdoc?itemid=041130024&login=proov&password=&system=ems&server=ragne11> – 1.04.2007

tütärühingu direktiivi artikkel 5 lõike 1 rakendamiseks ülemineku periood nii kaua kuni jaotatud kasum on tulumaksuga maksustatav, kuid seejuures peab jaotamata kasum olema maksustamata.

Rahandusministeeriumi seisukoht on et Eesti on praegu olukorras, kus oleme sunnitud oma jaotatava kasumi maksustamist muutma. Varianti mitte muuta ei eksisteeri, kuna sellisel juhul tekiks peale üleminekuaja lõppemist vastuolu ühenduse õigusega ning äriühingutel puuduks kohustus täita ühenduse õigusega vastuolus olevaid siseriiklikke õigusnorme.²⁵

Eesti maksupoliitiline olukord sarnaneb hetkel Kreekas kuni 1992 aastani kehtinud korraga, kus maksustamine toimus sama põhimõtte kohaselt. Vastuolu direktiivi artikliga 5 seisneb asjaolus, et tütärühingu liikmesriik peab vabastama väljamakstavad dividendid kinnipeetavast maksust ja küsimus on kas Eestis dividendidelt arvestatav maks on kinnipeetav maks või mitte.²⁶

Kuna ema- ja tütärühingute direktiivis puudub mõiste kinnipeetav maks siis tuleb seda mõistet sisustada Euroopa Kohtu lahendite põhjal. Euroopa Kohtu pretsedendid osutavad sellele, et Euroopa Kohus peab terminit ühenduse õigusmõisteks, mida tuleb tõlgendada sisuliselt ja sõltumatult termini määratlusest liikmesriikide õiguses.²⁷

Eestile jaoks oluliseks on kohtuasi C-294/99²⁸, mis oli seotud Kreekas dividendide maksustamisega. Oluline on see kuna olukord on analoogne Eestile. Meil praegu kehtiva süsteemi järgi kuuluvad kõik väljamakstavad dividendid maksustamisele. Sarnaselt Kreeka valitsuse väidetele väidab ka Eesti valitsuse, et tegemist ei ole tulumaksuga selle klassikalises mõttes, maksustatakse siiski jaotatavat kasumit mitte saadavat dividendi.

Euroopa Kohtu lahend C-294/99 kohtuasjas ütleb aga, et tegemist on siiski dividendide maksustamisega kuna maksustamine on seotud tuluga, mida maksustatakse vaid siis kui

---

²³ Liitumiskonverents otsustas anda Eestile ülemineku perioodi kuni 31.12.2008, et tagada täielik vastavus direktiivi 90/435/EMÜ artikliga 5. Ülemineku perioodi lõpuks viiakse Eesti TuMS nimetatud direktiiviga vastavusse. Vastavusse viimiseks on rahandusministeerium 2006 aasta aprillis avalikustanud nägemuse erinevate variantide näol. Kontseptisoon on elektrooniliselt kättesaadav www.fin.ee.

²⁴ Ühinemisakt AA2003/ACT/VI lisa/et 16 <http://www.vm.ee/est/3638.html> - 01.04.2007

²⁵ Rahandusministeerium, 2006. Eesti juriidilise isiku tulumaksusüsteem aastast 2009. <http://www.fin.ee/doc.php?15058> – 01.04.2007

²⁶ Terra, B., Wattel, J.P 2005 European Tax Law. Deventer- Kluwer lk 517-518

²⁷ samas lk 518

²⁸ C-294/99 *Athinaiki Zythopoiia* AE v. Elliniko Dimosio, EKL 2001, lk I-6797

dividende välja makstakse ja on sõltuvuses dividendide suurusel. Euroopa Kohtu arvates tõendab seda asjaolu, et maksustatavat summat ei saa tütarühing vähendada varasemate perioodide kahjumi arvelt.

Autori arvates ei saa seda kohtulahendit Eesti konteksti päriselt üle kanda kuna TuMS § 60 tegelikult lubab mahaarvamisi Eelmistel perioodidel tasutud ettevõtte tulumaksu ja tulumaksu enammakse arvelt. Selleks, et Eestis kehtivat dividendide maksustamise korda paremini mõista on oluline eristada n.ö kulumaksu, mis arvestatakse dividendide netosummalt 2007. aastal määras 22/78 ja kinnipeetavat allikamaksu mis peetakse kinni mitteresidentidest juriidilistele isikutele makstavatelt dividendidelt määras 22% (Topeltnmaksustamise vältimise lepingu olemasolul vastavalt kas 5%, 10% või 15%). Esimest neist võib tinglikult nimetada ka ettevõtte tulumaksuks, mis makstakse kasumit jaotades. Seega on vale väide, et Eestis ei maksustata kasumit. Sellest vaatenurgast vaadatuna võib väita et vastuolu direktiiviga puudub ja Eesti võiks jätkata sama süsteemi järgi.

2.2. Olulisemad dividendide maksustamist puudutavad muudatused tulumaksuseaduses alates 1. jaanuarist 2005

Tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2005 hakkas kehtima seadusemuudatus, mille tulemusena ei pea Eesti firmad välisriigis asuvate tütaretevõtete kasumit Eestis dividendidena välja võttes tulumaksu vahet kinni maksma. See tähendab, et selles osas loobuti tavapärasest krediitipõhimõttel maksustamisest ja üle mindi vabastusmeetodile. Varem pidi ettevõtte, kes sai Lätist dividende maksma 9% tulumaksu ehk vahe mis jäi Läti ettevõtetulumaksu 15% ja Eesti tulumaksu 24% vahele. Alates 1. jaanuarist 2005 on Lätist saadud dividendid tulumaksust vabastatud, kuna Lätis on nendelt tasutud juba 15% dividendimaks. Sama põhimõtte järgi toimub maksustamine ka teiste riikide puhul.

Alates 1. jaanuarist 2005 kehtiva tulumaksuseaduse muudatuse kohaselt ei maksustata tulumaksuga välismaa juriidiliselt isikult saadud dividendi, kui selle maksmise aluseks olevalt kasumiosalt on tulumaks makstud või kui dividendilt on tulumaks välisriigis kinni peetud.²⁹

---

²⁹ 2007. Maksukäsiraamat Tallinn: KPMG

Probleem puudutas ka olukorda, kus Eesti residendist juriidiline isik sai dividende EL liikmesriigi residendist tütarühingult. Alates 01.01.2005 pidi Eesti topeltmaksustamise vältimiseks lubama Eesti äriühingul lisaks tütarühingu poolt makstud tulumaksule maha arvata ka madalamate astmete tütarühingute poolt makstud tulumaksu. Et sellise arvestuse pidamine on koormav nii maksuhaldurile kui ka ettevõtjatele, mindi üle seniselt kaudse krediidi meetodilt vabastusmeetodile ehk dividendid, mille kasumiosalt on kvalifitseeruv tütarühing tulumaksu maksnud, vabastati tulumaksust.

Seega kui Eesti äriühing on saanud dividende tütarühingult, kelles tema osalus on vähemalt 20% ja dividendid või nende aluseks olnud kasum on maksustatud, siis dividendide edasimaksmine on maksuvaba.

Näiteks kui Läti tütarühing on maksnud oma kasumilt Lätis tulumaksu 15%, siis saab Eesti emaettevõtja, kelle osalus Läti ühingus on vähemalt 20%, Läti tütarühingult saadud dividendid maksuvabalt edasi maksta oma osanikule või aktsionärile (st. Läti ettevõtja poolt makstud Läti tulumaks 15% on lõplik maksukulu)

2.3. Dividendide maksustamisega seotud probleemid Eestis

Kuna Eesti tulumaksusüsteem on erandlik ja ebatraditsiooniline on see seotud mitmete probleemidega. Ettevõtjad püüavad leida lahendusi maksude optimeerimiseks nii seaduslikul kui ebaseaduslikul teel. Raha liikumine ema- ja tütarettvõtete vahel toimud erinevaid skeeme kasutades.

Teatavasti hakkas alates 2003. aastast Eestis kehtima seadusemuudatus, mille alusel tuleb dividendidelt maksta tulumaksu olenemata sellest, kas saaja on äriühing või füüsiline isik (ka dividende liikumine tütar- ja emafirma vahel on tulumaksusuga maksustatud). Varem ei pidanud maksta tulumaksu siis, kui dividendid läksid ühelt Eesti äriühingult teisele Eesti äriühingule.

Paraku paneb tütarfirmast väljamakstavate dividendide maksustamine ettevõtjaid otsima alternatiive, kuidas normaalse investeerimistegevuse juures dividendide tulumaksu edasi lükata.

Raha liigub ema- ja tütarettevõtete vahel mitmeid kanaleid pidi:

- 1) laenudena (mis võimaldab tulumaksu tasumist edasi lükata näiteks ajani, kui tehtud investeeringud on jõudnud kasumisse);
- 2) aktsiakapitali vähendamise teel (omaaktsiate tagasiostmine);
- 3) siirdehindade kasutamisega.

Ükski mainitud kolmest võimalusest kasumit maksuvabalt tütarettevõttest emaettevõttesse välja viia ei ole probleemide ja maksuriskideta.

2.3.1. Laenudega seotud probleemid

Laenude andmine äris ei ole alati hea toon, eriti kui tähtajad on pikad ja intress alla turuhinna või täiesti olematu. Laene ema- ja tütarettevõtja vahel reguleerib ÄS § 159 lg 1, mille kohaselt ei või osaühing anda laenu:

- oma osanikule, kelle osa esindab rohkem kui 5 protsenti osakapitalist;
- oma emaettevõtja osanikule, aktsionärile või liikmele, kelle osa või aktsiatega on esindatud rohkem kui 5 protsenti emaettevõtja osa- või aktsiakapitalist;
- isikule osaühingu osa omandamiseks;
- oma juhatuse ega nõukogu liikmele ega prokuristile.

Sama § lg 2 kohaselt on tütarettevõttel lubatud laenu anda emaettevõtjale ja selle aktsionärile, osanikule või liikmele kui sellega ei kahjustata osaühingu majanduslikku seisundit ega võlausaldajate huve.

Kuna äritegevuses on eelduseks igasugusest majandustegevusest kasu saamine, siis tekitab intressita laenu andmine autori arvates küsimuse, kas selline tegevus on majanduslikult kõige efektiivsem. Sama küsimuse tekitab ka ülikõrge intressiga laenu andmine. Siinkohal tuleb vaadata kas laenu andmine oli kuidagi seotud ettevõtte majandustegevusega.

Maksu- ja Tolliameti seisukoht antud küsimuses on, et kui laenu andmine ei ole seotud äriühingu ettevõtlusega, siis kuulub, laen väljaandmise kuul maksustamisele vastavalt TuMS § 52 lg 1 ja lg 2 p 1. Seejuures kuulub kohaldamisele ka TuMS § 54 lg 6 ehk, et kui

langevad ära § 52 lg 2 sätestatud asjaolud, siis on maksumaksjal õigus teha tulumaksu ümberarvestus ning nõuda enammakstud tulumaksu tagastamist.³⁰

Levinud on ka turuhinnast kõrgema intressimäära kasutamine. Kui see on põhjendatud siis probleeme ei teki, kui see ei ole põhjendatud siis võidakse kõrgete intresside maksajat maksustada varjatud kasumi jaotamise sätete alusel juhul kui tegemist on seotud isikutega või siis ettevõtlusega mitteseotud kohustuste võtmise sätete alusel, kui tegemist on mitteseotud isikutega.

2.3.2. Aktsiakapitaliga manipuleerimisega seotud probleemid

Aktsiakapitali vähendamine ja aktsiate tagasiostmine juriidilisest isikust omaniku poolt võib küll osaliselt tulumaksust päästa, kuid võib ka tekkida maksukohustus teeseldud tehingu sätete järgi.

Maksukorralduse seaduse § 83³¹ kirjutatakse lahti tühiste tehingute arvestamine maksustamisel. § 84 käsitleb maksudest kõrvalehoidmise eesmärgil tehtavaid tehinguid ja toiminguid. Nimelt kui tehingu või toimingu sisust ilmneb, et see on tehtud maksudest kõrvalehoidmise eesmärgil, kohaldatakse maksustamisel sellise tehingu või toimingu tingimusi, mis vastavad tehingu või toimingu tegelikule majanduslikule sisule.

Praegu kehtiva tulumaksusüsteemi juures on teatud juhtudel võimalik maksustamist Eestis täielikult vältida. Skeem oleks järgmine: AS A omakapital on 300 miljonit, millest 150 miljonit on aktsiakapital ja ülejäänud jaotamata kasum. Ettevõtte omanikud plaanivad firmast välja võtta 200 miljonit krooni. Selleks viiakse aktsiakapital 150-lt miljonilt kroonilt väiksemale seadusega lubatud 400 000 kroonile. Probleem seisneb selles, et kui firma aktsionärid on juriidilisest isikust mitteresidendid ja pärit riigist, kellega Eestil on sõlmitud topeltmaksustamise vältimiseleping, siis aktsionäri jaoks on tegemist ärituluga, millelt ta maksab makse oma asukohariigis. Põhimõtteliselt tekib olukord, kus Eestis teenitud ja jaotatud kasumit ei ole võimalik Eestis maksustada ja koos rahaga siirdub teise riiki ka maksutulud eest saadav avalik hüve.

³⁰ Maksu- ja Tolliamet. KKK Ettevõtte tulumaks <http://www.emta.ee/index.php?id=1211> – 8.04.2007

³¹ Maksukorralduse seadus 20.02.2002 – RTI 2002, 26, 150, RTI 2007, 23, 121

2.3.3. Siirdehindadega seotud probleemid

Siirdehinda on majanduses defineeritud kui hinda, mida organisatsiooni üks üksus küsib oma toodete või teenuste eest teiselt üksuselt.³² Siirdehindade maksustamine puudutab selliseid tehinguid, mida teevad omavahel seotud isikud ning sellele vastandub sõltumatute isikute vahel tehtavate tehingute hind ehk turuhind.³³

Siirdehindu on võimalik kasutada maksuvabalt kuni 31.12.2006 vaid Eesti residendist juriidilise isiku puhul. Alates 01.01.2007 laienes isikute ring, kelle vahel toimuvatele tehingutele saab kohaldada siirdehindade turuväärtusest erinevate tehinguväärtuste maksustamist. Nimetatud sätteid kohaldatakse lisaks senikehtinule ka tehingutele, mille osapoolteks on vaid residendist juriidilised isikud; füüsilisest isikust ettevõtja ja temaga seotud isik, kes ei ole mitteresident; ühe isiku peakontor ja püsiv tegevuskoht.³⁴ Samas muudab siirdehindade kasutamine ettevõtte hindamise segasemaks. Siirdehindade reeglistik näeb ette, et juhul kui juriidiliselt seotud isikud³⁵ (näiteks ema- ja tütar-ettevõtja) vahel teostatud tehingu hind erineb tunduvalt samalaadse tehingu turuhinnast, kus osapoolteks on sõltumatud isikud, võib Maksu- ja Tolliamet tulu osa, mis erineb turuhinnast tehtud tehingu hinnast maksustada. Seda nimetatakse *arm's length* ehk reaalturuväärtuse standardiks.³⁶

Ka Eesti maksuseadused sisaldavad siirdehindade regulatsiooni. Nimelt kui Eesti juriidiline isik ostab õigustamatult kõrge (st turuhinnale mittevastava) hinna eest kaupa või teenust oma mitteresidendist ema-ettevõtjalt, siis võidakse tehingu hinna ja selle reaalse turuhinna vahe maksustada kasumi jaotamisena ehk kui dividendi.

Lisaks mitteresidendist ema-ettevõtjale võib seotud isikuks olla ka juriidilise isikuga ühte kontserni kuuluv mitteresidendist juriidiline isik, juriidilise isiku juhatuse liige jne. Samuti sisaldavad sellealast regulatsiooni Eestis sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingud. Seotud isikute mõiste artiklis 9 ja juhatuseliikmete tasu maksustamist reguleerib artikkel 16 OECD topeltmaksustamise vältimise mudellepingus.³⁷

³² Lehis, L. 2000. Tulumaksuseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tartu: OÜ Casus lk 911-912

³³ Kallavus, A. 2004. Turuhinna leidmine ja siirdehinna maksustamine. Maksumaksja, 1, 26-27

³⁴ Maksu- ja Tolliamet. 2007. Siirdehindade turuväärtuse määramine – 20.04.2007

³⁵ seotud isikute mõiste on antud TuMS § 8, milles toodud loetelu on ammendav

³⁶ Kallavus, A. 2004. Turuhinna leidmine ja siirdehinna maksustamine. Maksumaksja, 1, 26

³⁷ OECD Committee on Fiscal Affairs. 2005. Model Tax Convention on Income and on Capital. 6

Siirdehindu kasutades on välisosanikel suhteliselt lihtne maksukohustust vältides välja võtta Eestis teenitud kasumit, kohaldades tehingutes Eesti ettevõtjaga erinevaid hindu. Näiteks müües kaupa või teenust turuhinnast oluliselt kõrgema hinna eest või võttes intressita laenu. Samuti on Eestis levinud välismaistele omanikele juhtimistasu maksmine, mille suurus ei pruugi olla reaalkaasväärtuses. Sellised tehingud võivad tekitada maksukohustuse just nimelt siirdehindade reeglite tõttu.

Kuigi siirdehindade temaatika on Eesti seadustes juba varem reguleeritud, hakkas Maksu- ja Tolliamet neid sätteid rakendama alles 2007. aastast. Probleemiks oli võrreldavate tehinguväärtuste kindlaks tegemise keerukus ja siirdehinna kindlaksmääramiseks puudus Eestis seni kindel meetodika. Rahandusministri määrus nr 120³⁸ oli küll vastu võetud juba 2000 aastal ja selle lisa reguleeris seotud isikute vaheliste tehingute väärtuste määramist.

Samas on siirdehindade reeglid Eestis jõus ning tehingute tegemisel seotud isikutega tuleb nendega arvestada. Kasutades siirdehindu kaasneb oht, et eksimuse eest määratakse täiendav maksunõue. Alates 1. jaanuarist 2007 muutus siirdehindade temaatika eriti aktuaalseks.

Äriseadustiku § 306 lg 2 kohaselt on aktsiaseltsi juhatus kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil. Kui aktsiaselts maksab 1 miljon krooni dividende, tekib tal maksukohustus 351 000 krooni. Kui aga sama aktsiaselts jaotab oma aktsionäridele 1 miljon krooni omaaktsiate tagasiostmise teel siis ei teki ettevõttel maksukohustust. Täitmaks äriseadustiku nõuet mis tuleneb § 306 lg 2 peaks juhatus eelistama aktsiate tagasiostmist dividendide maksmisele.

---

³⁸ Rahandusministri määrus nr 120 "Tulumaksuseadusest tulenevate õigusaktide kinnitamine" 29. 12 1999 - RTL 2000,1, 2; 2006, 6, 94

3. TULUMAKSUSEADUSE MUUDATUSTE MÕJU DIVIDENDIPOLIITIKALE JA TULUMAKSU LAEKUMISELE

3.1. Ettevõtete dividendipoliitika ja tulumaksuseaduse muudatuste seosed

Enamik ettevõtteid puutub oma äritegevuse käigus kokku tekkinud vabade rahavoogudega. Sellisel juhul on ettevõtte juhtkond küsimuse ees, mida nendega ette võtta. Võimalikeks variantideks on tekkinud vabade rahavoogude investeerimine või dividendide maksmine. Otsuseid, mis puudutavad vabade rahaliste vahendite jaotamist või mittejaotamist aktsionäride vahel võib nimetada ettevõtte dividendipoliitikaks³⁹

Kuna dividendipoliitikat võivad mõjutada väga paljud tegurid, siis on suhteliselt keeruline hinnata tulumaksuseaduse muudatuste mõju sellele.

Käesolevas peatükis vaadeldakse Eesti ettevõtete poolt viimastel aastatel makstud dividendide dünaamikat.

Arvestades Eesti üldist majandusolukorda, võib eeldada, et soodne majanduskliima ning küllaldane tegevusaeg soosib järjest enam ettevõtete poolt dividendide maksmist. Järgnevas analüüsis kasutatakse Maksu- ja Tolliameti ja Statistikaameti poolt kogutud andmeid.

Selleks, et saada paremat ülevaadet tulumaksuseaduse muudatuste mõjust on analüüsi kaasatud ka aastad 1997, 1998 ja 1999. Analüüsides Eesti ettevõtete dividendide maksmise dünaamikat võib selgelt märgata kahte põhilist väljakujunenud trendi 10 aasta jooksul. Esimene trend aastatel 1997-1999, mil ettevõtete poolt makstud dividendid aastate jooksul järjest kahanesid. Samas algab 2000. aastast selge tõusutrend, dividendideks makstud summa on näiteks 2002. aastaks võrreldes langusperioodi lõpuga suurenenud ligi 5 korda.

Kuni 1999. aastani oli dividendide puhul äärmiselt aktuaalseks teemaks topeltmaksustamine, mida võib kindlasti osaliselt pidada mainitud langustendentsi põhjustajaks. See võib olla põhjuseks, miks tehti just nende aastate lõpus dividendide

---

³⁹ Trumm, K 2005 Dividendipoliitika Eesti ettevõtetes ja seda mõjutavad tegurid. [Magistritöö] Tartu: Tartu Ülikool

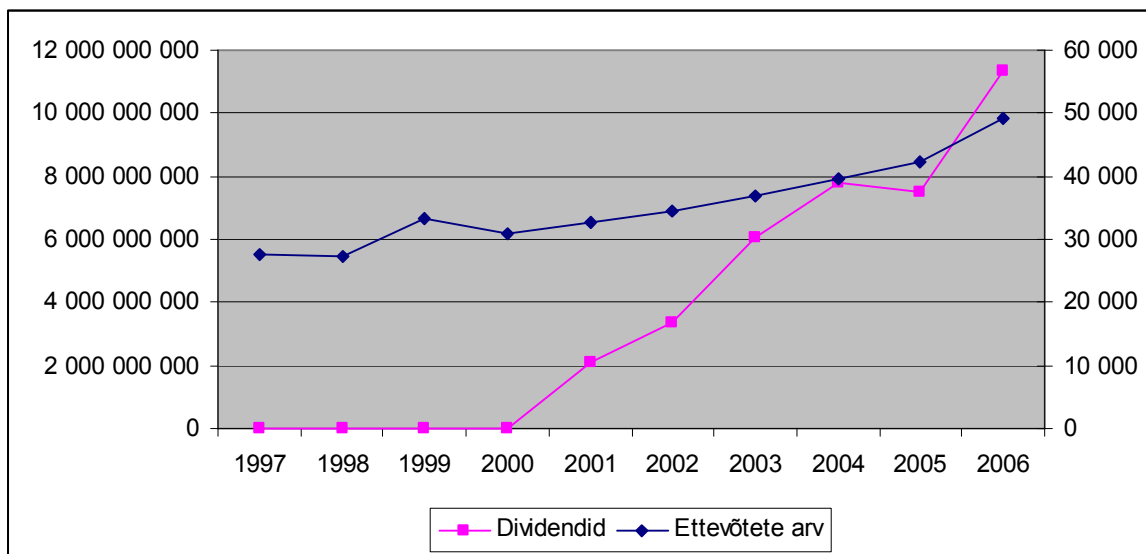

maksustamises kardinaalsemaid muudatusi – võeti vastu uus tulumaksuseadus. Samas võib dividendide tõusutrendist teha järelduse, et toimunud seadusemuudatused on märkimisväärselt soodustanud lisaks investeringutele ka dividendide maksmist Eesti ettevõtetes.

1998. ja 1999. aasta dividendide suhteliselt suure languse osaliseks mõjuteguriks võivad olla ka nii ettevõtete suured kahjumid antud aastatel kui ka 1999. aastal toimunud finantskriis, mille tulemusena võisid ettevõtted suhteliselt ebastabiilses majanduskliimas olla huvitatud pigem kasumi säilitamisest kui selle jagamisest aktsionäridele. Nagu näha jooniselt 3.1 on finantskriisi tulemusena 2000 aastal vähenenud ka ettevõtete arv.

Järgnevalt vaadeldakse ettevõtete koguarvu muutuste mõju makstavatele dividendidele, mis võib olla samuti dividendide langustrendi või tõusutrendi põhjuseks. Siinkohal on otstarbekas vaadelda muutujaid graafilisel (vt. Joonis 3.1)

Joonis 3.1 Eesti ettevõtete koguarv (skaala asub parempoolsel teljel) ning makstud dividendid (skaala asub vasakpoolsel teljel)

Allikas: Statistikaamet⁴⁰, Lillemägi, H. a⁴¹

Eelnevalt jooniselt 3.1. võib välja lugeda, et ettevõtete koguarvu suurenemistel ning vähenemistel puudub otsene mõju ettevõtte poolt makstavatele dividendidele. Vastupidiselt dividendide vähenemistendentsile kuni 1999. aastani on ettevõtete koguarvus toimunud

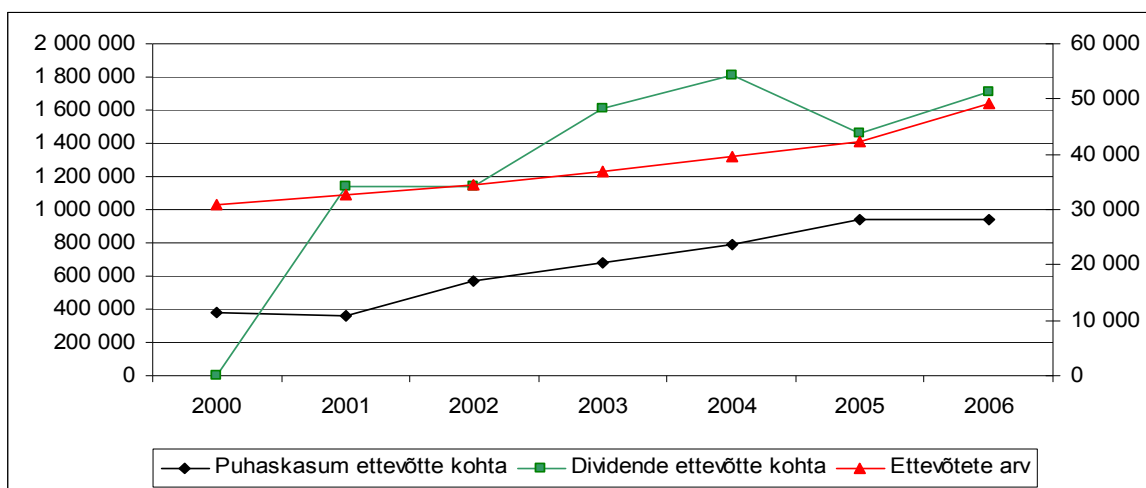
⁴⁰ Statistikaamet. Statistika andmebaas. - <http://pub.stat.ee/px-web.2001/dialog/statfilere.asp> 21.03.2007

⁴¹ Lillemägi, H. 2007a. Dividendide maksmine aastatel 2000-2006. Autori teabenõue internetis 26.03.2007

tõus. Seega Eesti ettevõtete poolt makstavad dividendid ei ole mõjutatud lühiajalistest muutustest ettevõtete koguarvust.

Järgneval joonisel on lisaks ettevõtete arvule toodud välja ka puhaskasumi muutused, mis illustreerivad puhaskasumi ja dividendimaksamise seoseid. Jooniselt 3.2 on näha, et puhaskasum ja ettevõtete arvu suurenemine on kasvanud üsna võrdses tempos. Samal ajal on näha, et dividendide maksmine on toimunud suured kõikumised. 2001. aastal on dividendide maksmine suurenenud ning püsinud stabiilsena ka aastal 2002. 2003. ja 2004. aastal on märgata tõusutrendi. Graafikul joonistub selgelt välja, et aastatel 2003 ja 2004 on ühe ettevõtte kohta makstud välja rohkem dividende kui eelnevatel ja järgnevatel aastatel. 2005. aastal on dividendide maksmine taas märgatavalt vähenenud. Autori arvates võib siin põhjuseks olla aasta varem toimunud liitumine Euroopa Liiduga, mille tulemusena suunati rohkem ressursse ettevõtte arendustegevusse ja kontaktide loomisele Euroopa Liidu ettevõtetega. Samuti võis dividendide vähenemise põhjuseks olla asjaolu, et aastate 1994-1999 teenitud kasum oli dividendidena välja makstud ja uue kasumi arvelt ei ole dividendide välja maksmine enam nii kasulik. Enne 2000 aastat teenitud kasumi arvelt makstavatelt dividendidelt saab teatavasti koefitsiendiga k^{42} vähendada makstavat tulumaksu. Koefitsient k arvutatakse välja TSD lisa 7 esmakordsel täitmisel täpsusega 3 kohta peale koma.

Joonis 3.2. Ettevõtete arv, dividendide maksmine ja ettevõtete puhaskasum ühe ettevõtte kohta keskmiselt.

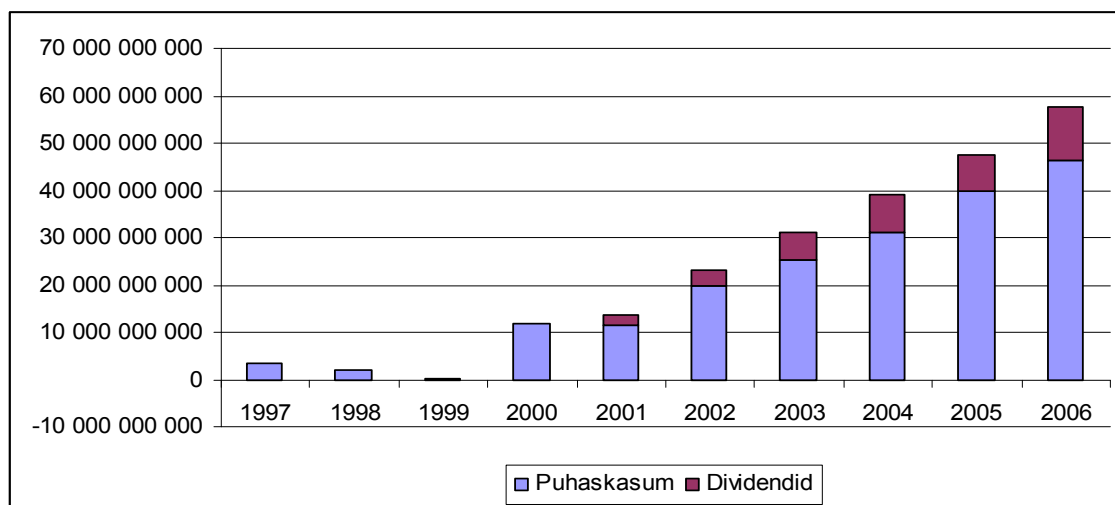

Allikas: Statistikaamet, Lillemägi, H. 2007

⁴² Lisa 1 Dividendid ja muud kasumieraldised vormi TSD lisa 7

Võttes arvesse 2003. aastal tehtud seadusemuudatust, millega hakati maksustama kõiki välja makstavaid dividende olenemata nende saajast võiks eeldada, et see seadusemuudatus vähendab oluliselt dividendide maksmist, kuid nagu näha jooniselt on mõju olnud vastupidine. Autori arvates näitab see, et riiklikul maksupoliitikal on dividendide maksmisele olnud vastupidine mõju kui võinuks eeldada. Selle põhjuseks on kindlasti arengud majanduses ja üleminekuperioodi lõppemine aastal 2009. Kuna praegu ei ole veel teada kuidas hakkab toimuma varem teenitud kasumite maksustamine peal 2009. aastat, on ettevõtetele mõttekas teenitud kasumid dividendidena välja maksta.

Joonis 3.3 Ettevõtete puhaskasum ja dividendide väljamaksmine.

Allikas: Statistikaamet, Lillemägi, H. 2007

Joonis 3.3 illustreerib aastatel 1997-2006 dividendide ja puhaskasumi omavahelist seost. Ka siin on välja joonistunud 2 trendi. Aastatel 1997-1999 on näha puhaskasumi vähenemist ja dividendide osa puhaskasumis on praktiliselt olematu. Alates 2000. aastast on ettevõtete puhaskasum pidevalt kasvanud ja suurenenud on ka dividendide väljamaksed.

Siit tuleb välja seos tulumaksuseaduse muutmise ja ettevõtete puhaskasumi kasvu vahel. Ebasoodsa tulumaksupoliitika tõttu, mis soosis kasumi varjamist oli 1997 - 2000. aastal dividendide maksmine väga tagasihoidlik. Kuni 1999. aasta lõpuni kehtis tulumaksuseadus, mille kohaselt oli maksustatud nii kasum kui kasumi jaotamine, küll võimalusega arvata dividendide jaotamisel tulumaksust maha 26/74 ehk osa mis oli makstud juba dividendide aluseks olevalt kasumiosalt.⁴³

Antud analüüsis püüab autor leida kinnitust hüpoteesile, et tulumaksuseaduses aastatel 2000-2006 tehtud muudatused on mõjutanud ettevõtete dividendipoliitikat. Joonis 3.3 lükkab selle hüpoteesi ümber, kuna nagu näha ei ole vaadeldavatel aastatel toimunud tulumaksuseaduse muudatused mõjutanud ettevõtete dividendipoliitikat. Dividendide maksed on aasta aastalt suurenenud vaatamata seadusemuudatustele, mis autori arvates oleks pidanud dividendipoliitikat negatiivselt mõjutama. Järelikult on praegune maksupoliitika ettevõtetele kasulik igas mõttes, soodustades nii investeringuid kui dividendide välja maksmist ja tulumaksuseaduse muudatused ei ole seda negatiivselt mõjutanud.

Joonisel 3.3 on selgelt märgata uue tulumaksuseaduse mõju võrreldes vanaga. Seega ei saa päriselt väita, et tulumaksuseaduse muudatustel ei ole dividendipoliitikale olulist mõju. Uus tulumaksuseadus on täitnud ühte oma eesmärki, milleks oli ettevõtluse arendamine ja töökohtade ning soodsa investeerimiskliima loomine. Märgata on ka juba 2009. aasta mõjusid praegu tehtavates finantsotsustes.

Dividendide maksmises on näha uut tõusvat trendi alates 2006. aastast. Üheks põhjuseks on kindlasti üleminekuperioodi lõppemine 1. jaanuaril 2009. Kuna siiani ei ole teada, kuidas hakkab maksustamine toimuma peale seda kuupäeva ja kuidas maksustatakse enne 1. jaanuari 2009 teenitud jaotamata kasum, siis on ettevõtjad hakanud kasumeid rohkem dividendideks välja maksuma. Loomulikult ei saa ühe aasta põhjal teha kaugele ulatuvaid järeldusi ja selleks, et autori arvamust kinnitada tuleks analüüsi kaasata ka 2007. aasta andmed, kuid kuna majandusaasta aruanded on veel esitamata siis ei ole võimalik neid andmeid saada.

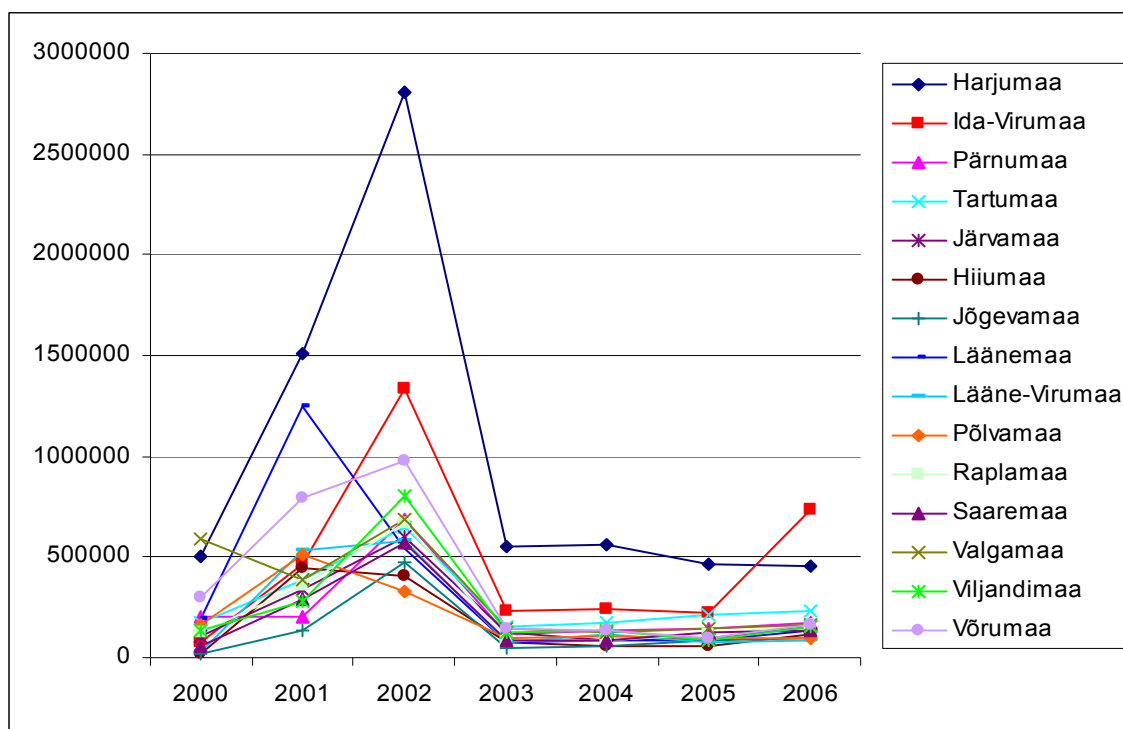
3.2. Maksuseaduse muudatuste mõju dividendide tulumaksulaekumisele

Käesoleva peatüki eesmärgiks on välja selgitada tulumaksuseaduse muudatuste mõju maksulaekumisele. Siinkohal on toodud ära ka maksulaekumised maakondade lõikes, et näha, millistes piirkondades on dividendide maksmine kõige suurem.

---

⁴³ Tulumaksuseadus 8.12.1993 - RTI 1993, 79, 1184

Joonis 3.4. Keskmine dividendide tulumaksu laekumine

Allikas: Lillemägi, H. b⁴⁴

Nagu näha jooniselt 3.4 on tulumaksu laekumine dividendidelt hüppeliselt suurenenud 2002. aastal kõigis maakondades peale Läänemaa ja 2003. aastal on laekumised oluliselt vähenenud jäädes alla isegi 2000. aasta laekumistele. Läänemaal võrreldes teiste maakondadega on hüpe toimunud aasta varem ehk 2001. aastal.

Enne 2000. aastat oli Maksu- ja Tolliameti andmetel dividendide maksmine väga tagasihoidlik ja täpsemaid andmeid ei õnnestunud saada. Väga selgelt on välja joonistunud aastal 2002 toimunud ulatuslik dividenditulumsu laekumise suurenemine. 2003. aastal jõustunud seadusemuudatus, millega tulemusena hakati maksustama kõiki väljamakstavaid dividende, on üllataval kombel mõjunud maksulaekumistele oodatava positiivse tulemuse asemel hoopis negatiivselt. Seda enam jääb vähene maksulaekumine mõistatuseks kuna vastavalt joonistele 3.2 ja 3.3 on dividendide väljamaksmine suurenenud, mistõttu oleks pidanud suurenema ka tulumaksulaekumine, seda aga juhtunud ei ole. Üheks põhjuseks võib siin küll olla käesoleva töö peatükis 1.2 kirjeldatud tulumaksu vähendamine või peatükis 2.3 kirjeldatud maksudest kõrvale hoidmise skeemide kasutamine.

⁴⁴ Lillemägi, H. 2007b. Dividendide tulumaksu laekumine aastatel 2000-2006. Autori teabenõue internetis 6.03.2007

Kui eelnevalt tuli analüüsis välja, et tulumaksuseaduse muudatused aastatel 2000-2006 on väga vähe mõjutanud ettevõtete dividendipoliitikat siis mõju tulumaksulaekumisele on märgatav. See näitab autori arvates, et muudatused on oma eesmärgi täitnud. Samas on näha, et need mõjud on olnud suhteliselt lühiajalise iseloomuga kuna 2003. aastal on näha tugevat langustrendi.

KOKKUVÕTE

Tulumaksuseadus on üks enim muudetud õigusakt Eesti Vabariigis, erinevate Riigikogu koosseisude ajal on tulumaksuseaduse muutmiseks esitatud 90 eelnõud. Üheks põhjuseks on kindlasti see, et seaduse esimeses redaktsioonis oli palju vasturääkivusi.

Käesoleva diplomitöö eesmärkideks oli anda ülevaade dividendidega seotud tulumaksuseaduse muudatustest ja põhiprobleemidest, mis on seotud dividendide maksustamisega ning välja selgitada, kas tulumaksuseaduse muudatustel aastatel 2000 - 2006 on olnud otsene mõju ettevõtete dividendipoliitikale.

Analüüsist selgus, et tulumaksuseadusel on olnud otsene mõju dividendipoliitikale, seda eriti seoses uue tulumaksuseaduse vastu võtmisega 15. detsembril 1999. Uue seaduse põhieesmärgiks oli majanduse elavdamine, investeringute soodustamine ja uute töökohtade loomine. Vana, kuni 31. detsembrini 1999 kehtinud tulumaksuseadus soodustas teatavasti kasumi varjamist. Analüüsist ja joonistelt on näha, et enne 2000. aastat oli ettevõtete kasum väike ja 1999. aastal olid ettevõtted lausa kahjumis. Eesti ettevõtete majandusnäitajates on selgelt näha kahte trendi. Esimene aastatel 1997-1999, kus ettevõtete kasumid ja väljamakstavad dividendid pidevalt vähenesid ja teine 2000-2006, kus ettevõtete kasumid järjest kasvasid ja ka dividende hakati järjest enam välja maksuma. Dividendide maksmine on alates aastast 2000 stabiilselt kasvanud. 2005. aastal toimus väike langus, mida võib pidada Euroopa Liitu astumise kõrvalmõjukuks, kuna 2004. aastal suunasid paljud ettevõtted oma ressursid turu laiendamisse.

Dividendide maksmisele on kõige enam mõju avaldanud 2003. aastal tehtud seadusemuudatus, millega maksustati kõik väljamakstavad dividendid. Tulumaksulaekumist võisid mõjutada peatükis 2.3 kirjeldatud maksudest kõrvale hoidumise variandid või peatükis 1.2 kirjeldatud meetodid. Ilmselt on oma põhjus siin ka aastatel 1994-1999 teenitud kasumi arvelt dividendide maksmisel, mis võimaldas tulumaksusummat vähendada k koefitsiendi võrra.

Analüüs näitab, et praegune tulumaksupoliitika on soodne nii ettevõtjale kui riigile. Ettevõtlus on jõudsalt kasvanud ja seeläbi ka kogu majandus, kuna kasumit ei ole vaja varjata. Loodud on soodne majanduskeskkond ettevõtluse arenguks.

Selline olukord ei saa aga kesta. Eestile anti küll üleminekuperiood tulumaksusüsteemi Euroopa Liidu õigusega kooskõlla viimiseks aasta 2008 lõpuni. Siiani käib vaidlus kas Eesti tulumaksuseadus on vastuolus Euroopa Liidu direktiiviga 90/435/EEC või mitte. Autori arvates on tulumaksuseaduse § 1 lõikest 3 väga selgelt aru saada, et Eestis on kasumi maksustamine piiratud selle jaotamisega ja tegemist ei ole dividendide maksustamisega selle klassikalises mõttes, seega puudub ka otsene vastuolu direktiiviga.

Kuna üleminekuperiood mis, Eestile on antud oma tulumaksuseaduse muutmiseks, hakkab lõppema ja välja on käidud küll erinevaid lahendusi kuid ei ole selge missugust varianti kasutama hakatakse siis on väga raske ennustada, mis hakkab dividendide ja kasumi maksustamises edasi juhtuma. Kas jõutakse jälle samasse punkti kus oldi enne uue tulumaksuseaduse vastuvõtmist, kus kasumeid varjati ja majandusnäitajad olid moonutatud või leitakse mingi muu lahendus ja Eesti saab jätkata senise süsteemi rakendamist.

Kui vaadata majandusnäitajaid ja ka käesolevas töös toodud analüüsi võib julgelt väita, et Eesti tingimustes on praegune süsteem ennast igati õigustanud, samas on majanduskeskkond võrreldes aastaga 1999 oluliselt muutunud ja samade sisendite puhul võib tulemus olla kardinaalselt erinev. Siiski on võimatu ennustada, mis hakkab nii dividendide, kasumite kui kogu majandusega juhtuma peale 31. detsembrist 2008. Kindel on see, et tulumaksusüsteemi muutmist edasi lükata ei saa.

SUMMARY

Present diploma paper „Changes in Income Tax Act in 2000-2006 and their impact on dividend policy" is written in year 2007 in National Defense Academy of Estonia in Financial College. Paper is written in Estonian and contains 35 pages. Paper consists of 3 chapters. First two chapters will give survey of the changes in dividend taxation and problems. Chapter 3 concentrates on analysis of statistical data. Used materials of other authors are quoted. The author has used 26 source materials 3 appendixes. Objective of present diploma paper is to analyze how the changes of Income Tax Act have been affecting dividend policy. Author has set hypothesis that the changes of Income Tax Act have had negative impact on dividend decisions in 2000-2006. Statistical data has been shown in the charts and analyzed to verify the hypothesis. Author has been using data collected by Statistics Estonia and Estonian Tax and Customs Board.

VIIDATUD ALLIKAD

1. Arula, K. Kasumi maksustamine tuuakse senisest varasemale ajale <http://www.juura.ee/artiklid.php3?cat=2&id=5836> – 2.04.2007
2. Arula, K. 2007. Maksukäsiraamat Tallinn: KPMG
3. *Athinaiiki Zythopoiia AE v. Elliniko Dimosio* C-294/99, EKL 2001, lk I-6797
4. Council Directive 90/435/EEC of 23 July 1990 on the common system of taxation applicable in the case of parent companies and subsidiaries of different Member States OJ L 225, 20.8.1990, p. 6–9
5. Kallavus, A. 2004. Turuhinna leidmine ja siirdehinna maksustamine. *Maksumaksja*, 1, 26-27
6. Lehis, L. 2000. Tulumaksuseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tartu: OÜ Casus lk 911-912
7. Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura
8. Lillemägi, H. 2007a. Dividendide maksmine aastatel 2000-2006. Autori teabenõue internetis 26.03.2007
9. Lillemägi, H. 2007b. Dividendide tulumaksu laekumine aastatel 2000-2006. Autori teabenõue internetis 6.03.2007
10. Maksu- ja Tolliamet. KKK Ettevõtte tulumaks <http://www.emta.ee/index.php?id=1211> – 8.04.2007
11. Maksu- ja Tolliamet. 2007. Siirdehindade turuväärtuse määramine <http://www.emta.ee/?id=4671> – 20.04.2007
12. Maksukorralduse seadus 20.02.2002 – RTI 2002, 26, 150, RTI 2007, 23, 121
13. Nõukogu direktiiv, 23. juuli 1990, eri liikmesriikide emaettevõtjate ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta – EÜT L 225, 20.8.1990, lk 6–9 art 5 lg 1
14. OECD Committee on Fiscal Affairs. 2005. Model Tax Convention on Income and on Capital. 6
15. Rahandusministeerium, 2006. Eesti juriidilise isiku tulumaksusüsteem aastast 2009. <http://www.fin.ee/doc.php?15058> – 01.04.2007
16. Raudjärv, I. 2001. Mõningatest äriõigusega seonduvatest probleemidest dividendide maksustamisel. *Juridica IV* lk 251-259
17. Riigikogu. Tulumaksuseaduse eelnõu 143 SE seletuskiri <http://web.riigikogu.ee/ems/saros-bin/mgetdoc?itemid=991690002&login=proov&password=&system=ems&server=ragne11> – 1.04.2007
18. Riigikogu. "Tulumaksuseaduse" ja "Sotsiaalmaksuseaduse" muutmise seaduse eelnõu 857 SE I seletuskiri http://roller.riigikogu.ee/orb.aw/class=site_search_content_grp_fs/action=showdoc&op=roller/id=199/doc=c79c9d75fa1dbd295b557d5ab51d3205/012700042.html - 9.04.2007
19. Riigikogu. Tulumaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 356 SE I seletuskiri. <http://web.riigikogu.ee/ems/saros-bin/mgetdoc?itemid=041130024&login=proov&password=&system=ems&server=ragne11> – 1.04.2007
20. Terra, B., Wattel, J. p. 2005 European Tax Law. Deventer- Kluwer lk 517-518
21. Statistikaamet. Statistika andmebaas. - <http://pub.stat.ee/px-web.2001/dialog/statfilere.asp> 21.03.2007

22. Trumm, K 2005 Dividendipoliitika Eesti ettevõtetes ja seda mõjutavad tegurid.
[Magistritöö] Tartu: Tartu Ülikool
23. Tulumaksuseadus 15.12.1999 - RTI 1999, 101, 903.
24. Tulumaksuseadus 8.12.1993 - RTI 1993, 79, 1184
25. Äriseadustik. 15. 02. 1995. – RT I 1995, 26-28, 355, RT I 2002, 35, 214
26. Ühinemisakt AA2003/ACT/VI lisa/et 35 <http://www.vm.ee/est/3638.html> -
01.04.2007

LISA 1 DIVIDENDID JA MUUD KASUMIERALDISED VORMI TSD

LISA 7

Vorm TSD lisa 7

Kehtiv alates 01.01.2007

MAKSUMAKSJA	
Nimi	Registrikood

DIVIDENDID JA MUUD KASUMIERALDISED

Aasta	Kuu
-------	-----

Summa kroonides

1.	Maksustamisele kuuluv aastatel 1994-1999 lõppenud majandusaastate puhaskasumist maksustamisperioodil väljamakstud dividendide summa	
2.	Arvutatud tulumaks: rida 1 x 22/78	
3.	Tulumaksu mahaarvatav osa: rida 1 x k	
4.	Tulumaksu mahaarvatava osa kasutamata jääk maksustamisperioodi alguses	
5.	Tulumaksu mahaarvatava osa kasutamata jääk maksustamisperioodi lõpus: rida 2 - rida 3 - rida 4 (negatiivne tulem plussmärgiga)	
6.	Maksukohustus real 1 näidatud dividendidelt: rida 2 - rida 3 - rida 4 (positiivne tulem)	
7.	Maksustamisele kuuluv kuni 31.12.1993.a lõppenud majandusaastate puhaskasumist ja alates 1.01.2000.a teenitud kasumist maksustamisperioodil väljamakstud dividendide summa	
8.	Arvutatud tulumaks: rida 7 x 22/78	
9.	Dividendide maksukohustus kokku: rida 6 + rida 8	
10.	Eestis arvesse võetav välismaal alates 1. jaanuarist 2005.a saadud dividendilt kinnipeetud tulumaksu osa (tabeli 2 veeru 9 kokkuvõte)	
10 ¹	Eestis "Tulumaksuseaduse" alusel arvesse võetav välismaal kuni 31. detsembrini 2004.a saadud dividendilt kinnipeetud või dividendi aluseks olevalt kasumiosalt tasutud tulumaksu osa. Topeltmaksustamise vältimise lepingu rakendamisel arvessevõetav välismaal dividendilt kinnipeetud või dividendi aluseks olevalt kasumiosalt tasutud tulumaksu osa (lisaheht 1 tabeli 2a veeru 11 kokkuvõte).	
11.	Residendid äriühingult kuni 31. detsembrini 2004.a saadud dividendilt arvutatud tulumaksu mahaarvamise õigus (lisaheht 2 tabeli 4 veeru 6 kokkuvõte)	
11 ¹	Mitteresidendilt saadud litsentsitasult kinnipeetud tulumaksu mahaarvamine (tabeli 3 veeru 9 kokkuvõte)	
12.	Kuni 31.12.1999.a kehtinud "Tulumaksuseaduse" § 32 lõike 2 alusel tasutud dividendide tulumaksu enammakse	
13.	Eelmiselt maksustamisperioodilt edasi kantud tulumaksukohustust vähendav osa	
14.	Järgmistele maksustamisperioodidele edasi kantav tulumaksu kohustust vähendav summa: rida 9 - rida 10 - rida 10 ¹ - rida 11 - rida 11 ¹ - rida 12 - rida 13 (negatiivne tulem plussmärgiga) või	
15.	Tasumisele kuuluv tulumaks: rida 9 - rida 10 - rida 10 ¹ - rida 11 - rida 11 ¹ - rida 12 - rida 13 (positiivne tulem)	

MAKSUMAKSJA/JUHT VÕI ESINDAJA	Ees- ja perekonnanimi	Allkiri	Kuupäev
KOOSTAJA	Ees- ja perekonnanimi	Allkiri	
	Telefon	E-post	

Märkused

- Vormi TSD lisa 7 näidatakse residendist äriühingu poolt kalendrikuul väljamakstud dividendid ja muud kasumieraldised vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 50 lõikele 1, § 54 lõigetele 5, 5³ ja 5⁴, §-le 60 ja § 61 lõigetele 25-28.
- Vormi TSD lisa 7 esitatakse koos selle kuu vormiga TSD, millal väljamakseid tehti, olenemata sellest, kas maksustamisperioodil maksukohustus tekkis või mitte.
- Vormi TSD lisa 7 real 1 näidatakse aastatel 1994-1999 lõppenud majandusaastate puhaskasumist maksustamisperioodil väljamakstud ja "Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1 alusel maksustamisele kuuluv dividendi summa. Siin ei näidata kuni 31.12.1999. a kehtinud "Tulumaksuseaduse" § 32 lõike 4 alusel moodustatud dividendiarvelt makstud dividendi vastavalt kehtiva "Tulumaksuseaduse" § 60 lõikele 8. Real 1 näidatakse dividendi summa enne tulumaksu kinnipidamist "Tulumaksuseaduse" § 29 lõike 8 alusel.
- Real 2 arvutatakse tulumaksu summa real 1 näidatud väljamaksetelt.
- Real 3 näidatakse tulumaksu mahaarvatav osa, mis saadakse koefitsiendi k korrutamisel real 1 näidatud summaga, kuid mitte rohkem kui real 2 arvutatud tulumaks ("Tulumaksuseaduse" § 60 lõige 2). Koefitsient k arvutatakse tabelis 1 esitatud andmete alusel.

Tabel 1

Kroonides

Aasta	Tulumaks (T)	Puhaskasum (K^1)	Fondiemissiooni summa (F^1)	Väljamakstud dividendid (D)
1	2	3	4	5
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
KOKKU				

Maksumaksja poolt tabel 1 andmete alusel arvutatud $k = T / (K^1 - F^1)$ kolme kohaga pärast koma

5.1 Tabel 1 täidetakse vormi TSD lisa 7 esmakordsel täitmisel ("Tulumaksuseaduse" § 60 lõige 2). Residendist äriühing, kes on aastal 2000 või hiljem esitanud vormi TSD lisa 7, ei pea tabelit 1 täitma.

5.2 1994. a tuludeklaratsioonidest võetakse arvesse aasta deklaratsioon. Kui äriühingu majandusaasta ei ühti kalendriaastaga, siis mahaarvatava tulumaksu arvutamisel lähtutakse nendest majandusaastatest, mis lõppesid aastatel 1994-1999, millele lisatakse 31.12.1999. a lõppenud maksustamisperioodi tulemused nimetatud perioodi eest esitatud tuludeklaratsiooni ja bilansi alusel.

5.3 Tabeli 1 veerus 2 näidatakse maksustatavalt tulult arvutatud ja soodustusega korrigeeritud tulumaksu (T) summad, mis saadakse aastate 1994-1999 ettevõtte tuludeklaratsiooni realt 22. Maksuhalduri poolt tehtud maksuotsuse alusel on maksumaksjal kuni 1999. a täiendavalt määratud ja pärast tulumaksu tasumist õigus muuta veergu (T) ja arvutada uus k .

5.4 Veerus 3 näidatud puhaskasum (K^1) saadakse 1994-1999. a majandusaasta aruannete bilansi realt "aruandeaasta kasum (kahjum)". Kui majandusaastal saadi kahjumit, märgitakse vastavale reale kahjum miinusmärgiga. Konsolideeritud aruandluse korral näitab iga äriühing vaid oma majandusaasta kasumi/kahjumi.

5.5 Veerus 4 näidatud fondiemissiooni summa (F^1) on aastatel 1994-1999 samade aastate puhaskasumi arvel läbiviidud fondiemissiooni summa.

5.6 Veerus 5 näidatakse aastatel 1994-1999 samade aastate puhaskasumi arvel enne 1.01.2000. a väljamakstud dividendi (D) summa.

5.7 Esmasel 1994-1999 aastate puhaskasumi arvel dividendi väljamaksmisel pärast 1.01.2000. a arvutatakse tabelis 1 esitatud koondandmete alusel puhaskasumi ühikule langev mahaarvatav tulumaksu osa (edaspidi koefitsient k) lähtuvalt tabelis 1 toodud valemit. Kui K^1 või $K^1 - F^1$ on negatiivne arv või null, samuti kui T on null, siis koefitsienti k ei arvutata.

Vormi TSD lisa 7 esitamisel jääb koefitsient k edaspidi muutumatuks.

6. Vormi TSD lisa 7 real 4 näidatakse eelmise esitatud vormi TSD lisa 7 rea 5 negatiivne tulem plussmärgiga. Vormi TSD lisa 7 esimesel esitamisel pärast 1.01.2003. a kantakse vormi TSD lisa 7 reale 4 maksumaksja poolt esitatud viimase kuni 31.12.2002. a kehtinud vormi TSD lisa 7 real 18 näidatud jäägist kasutamata tulumaksu mahaarvamise õigus ("Tulumaksuseaduse" § 60 lõige 6).

7. Real 5 näidatakse maksustamisperioodi lõpuks tulumaksu mahaarvamise õiguse kasutamata jääk, mida saab järgmistel maksustamisperioodidel kasutada real 1 näidatud dividendilt arvutatud maksukohustuse vähendamiseks. Kui residendist äriühingul ei ole enam aastatel 1994-1999 lõppenud majandusaastate puhaskasumit, millest dividendi välja maksta, kuid real 5 on veel tulumaksu mahaarvatava osa kasutamata jääki, siis selle jäägiga ei saa katta real 7 näidatud dividendilt arvutatud maksukohustust vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 60 lõikes 2 sätestatule.

8. Real 6 arvutatakse maksukohustus real 1 näidatud väljamaksetelt.

9. Real 7 näidatakse kuni 31.12.1993. a lõppenud majandusaastate puhaskasumist ja alates 1.01.2000. a teenitud kasumist väljamakstud dividend. Siin ei näidata alates 2005. aasta 1. jaanuarist saadud ja § 50 lõikes 1¹ sätestatud tingimustel väljamakstavaid maksustamisele mittekuuluvaid dividende.

Real 7 näidatakse dividendi summa enne netulumaksu kinnipidamist "Tulumaksuseaduse" § 29 lõike 8 alusel.

10. Real 8 arvutatakse maksukohustus real 7 näidatud väljamaksetelt.

11. Real 9 näidatakse ridadel 1 ja 7 näidatud väljamaksete maksukohustus kokku enne "Tulumaksuseaduse" § 54 lõigetes 5, 5^a ja 5^b, § 60 lõikes 1 ja § 61 lõigetes 27 ja 28 sätestatud mahaarvamiste rakendamist.

12. Rea 10 täidab residendist äriühing alates 2005. aasta 1. jaanuarist mitteresidendilt saadud dividendi arvel tehtud väljamaksete kohta vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 54 lõikele 5 ja § 61 lõigetele 25 ja 26, kui:

- on täidetud read 1 ja/või 7 ja

- võetakse arvesse mitteresidendist äriühingult saadud dividendilt välisriigis kinnipeetud tulumaksu;

- osaluse suurus dividendi maksnud mitteresidendist äriühingus oli dividendi maksmise ajal alla 15% (perioodil 1. jaanuarist 2005 kuni 31. detsembrini 2006 - alla 20%)

Eestis arvesse võetav välisriigis dividendilt kinnipeetud tulumaksu osa arvutatakse tabelis 2.

"Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1^a kohaselt mitteresidendile dividendi aluseks olevalt dividendilt välisriigis tasutud tulumaksu arvesse ei võeta ja tabelis 2 ei kajastata.

Tabel 2

Riik		Väljamakse tegija		Dividendi saaja osaluse suurus % dividendi maksvas äriühingus	Välisriigist saadud dividendid kroonides		Välisriigis dividendidelt kinnipeetud tulumaks kroonides	Eestis arvesse võetav välisriigis kinnipeetud tulumaksu osa kroonides
Nimetus	Kood	Nimi	Registrikood		Kuupäev	Summa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
KOKKU								

12.1 Tabeli 2 veerus 2 näidatakse maksulepinguriigi kood vastavalt Maksu- ja Tolliameti poolt koostatud loetelule.

USA	Ameerika Ühendriigid	IRL	Iirimaa	MDA	Moldova Vabariik	SVK	Slovaki Vabariik	DNK	Tšani Kuningriik
ARM	Armeenia Vabariik	ISL	Islandi Vabariik	NOR	Norra Kuningriik	SLO	Sloveenia Vabariik	CZE	Tšehhi Vabariik
AUT	Austria Vabariik	ITA	Itaalia Vabariik	POL	Poola Vabariik	FIN	Sooma Vabariik	TUR	Türgi Vabariik
BEL	Belgia Kuningriik	CAN	Kanada	POR	Portugali Vabariik	GBR	Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriik	UKR	Ukraina
CHN	Hiina Rahvavabariik	KAZ	Kasahstani Vabariik	FRA	Prantsuse Vabariik			HUN	Ungari Vabariik
ESP	Hispaania Kuningriik	LTU	Läti Vabariik	SWE	Rootsi Kuningriik	CHE	Šveitsi Konföderatsioon	BLR	Valgevene Vabariik
NLD	Hollandi Kuningriik	LVA	Läti Vabariik	ROM	Rumeenia				
GRO	Honaatia Vabariik	MLT	Malta Vabariik	DEU	Saksamaa Liitvabariik				

Kui väljamakse tegija on sellise riigi resident, kellega Eesti Vabariigil kehtivat maksulepingut ei ole, märgitakse veergu 2 lühis "X".

12.2 Veerud 3 ja 4 täidetakse iga dividendi väljamaksunud mitteresidendi kohta eraldi.

12.3 Veerus 5 näitab dividendi saaja oma osaluse temale dividendi maksvas mitteresidendist äriühingus. Protsent näidatakse kahe kohaga pärast koma, ümardamata.

12.4 Veergudes 6-8 näidatakse vastavalt välisriigist saadud ja maksustamisperioodil väljamakstud dividend, dividendilt kinnipeetud tulumaks Eesti kroonides, vastavalt tehingu toimumise päeval kehtinud Eesti Panga päevakursile. Veerus 7 näidatakse saadud dividendid ilma kinnipeetud tulumaksuta (netosumma).

12.5 Välisriigis kinnipeetud või tasutud tulumaksu saab residendist äriühing Eestis tasumisele kuuluvast tulumaksust maha arvata välisriigi maksuhalduri või maksu kinnipidajatöendi alusel.

12.6 Veerg 9 "Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1 alusel tasumisele kuuluvast tulumaksust saab maha arvata ainult selle osa välisriigis saadud dividendilt kinnipeetud tulumaksust, mis ei ületa 22/78 mitteresidendi poolt makstud dividendi summast vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 61 lõikele 25:

kui $\text{veerg } 7 \times 22/78 \leq \text{kui veerg } 8$, siis $\text{veerg } 9 = \text{veerg } 7 \times 22/78$;
 kui $\text{veerg } 7 \times 22/78 > \text{kui veerg } 8$, siis $\text{veerg } 9 = \text{veerg } 8$.

12.7 Arvesse võetakse vaid see osa välisriigi tulumaksust, mille tasumine oli vastava riigi seaduse või Eesti Vabariigi ja dividendi allikariigi vahel kehtiva maksulepingu alusel kohustuslik.

12.8 Veeru 9 kokkuvõtte kantakse vormi TSD lisa 7 reale 10.

13. Rida 10^a täidetakse lisalehe 1 alusel. Kuni 31. detsembrini 2004. a välisriigist saadud, kuid kuni eelnenimetatud kuupäevani kehtinud vormi TSD lisa 7 tabelis 2 kajastamata dividendide arvestus on toodud käesoleva vormi lisalehel 1, kus tabeli 2a veeru 11 kokkuvõtte kantakse vormi TSD lisa 7 reale 10^a. Lisaleht 1 esitatakse koos maksustamisperioodi vormi TSD lisaga 7 ("Tulumaksuseaduse" § 61 lõige 28).

Real 10^b näidatakse ka mitteresidendilt äriühingult saadud dividendilt välisriigis kinnipeetud tulumaksu ja/või saadud dividendi aluseks olevast kasumiosast välisriigis tasutud tulumaksu, kui rakendatakse topeltmaksustamise vältimise lepingu sätteid ning leping näeb ette topeltmaksustamise vältimisel krediidimeetodi kasutamise.

Kui dividendi saaja osalus dividendi maksjas oli dividendi maksmise ajal vähemalt 15% (perioodil 1. jaanuarist 2005 kuni 31. detsembrini 2006 - vähemalt 20%), siis maksumaksja võib valida krediidimeetodi (täidab vormi TSD lisa 7 ja tabeli 2a) ja vabastusmeetodi (täidab vormi INF 11) vahel. Kui dividendi saaja osalus dividendi maksjas oli dividendi maksmise ajal alla 15% (perioodil 1. jaanuarist 2005 kuni 31. detsembrini 2006 - alla 20%), siis võib kasutada vabastusmeetodit ja vormi INF 11 ei täideta.

14. Rida 11 täidetakse lisalehe 2 alusel. Kuni 31. detsembrini 2004. a teiselt residendist äriühingult saadud, kuid kuni eelnimetatud kuupäevani kehtinud vormi TSD lisa 7 tabelis 3 kajastamata dividendide arvestus on toodud käesoleva vormi lisalehel 2, kus tabeli 4 veeru 6 kokkuvõtte kantakse vormi TSD lisa 7 reale 11. Lisaleht 2 täidetakse ainult juhul, kui dividendi saaja osalus dividendi maksjas oli vähemalt 20% ("Tulumaksuseaduse" § 61 lõige 27).

15. Rea 11¹ ja tabeli 3 täidab residendist äriühing vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 54 lõigetele 5³ ja 5⁴, kui § 50 lõike 1 alusel tekkinud maksukohustuse vähendamiseks võetakse arvesse Hispaania, Kreeka, Leedu, Läti, Poola, Portugal, Slovakkia või Tšehhi residendist äriühingult või Euroopa Liidu liikmesriigi residendist äriühingult tema eelnimetatud riikides registreeritud püsiva tegevuskoha kaudu või arvel saadud litsentsitasult kinnipeetud tulumaks. Samuti võetakse siin arvesse Kreeka, Leedu, Läti, Poola või Portugali residendist äriühingult või Euroopa Liidu liikmesriigi residendist äriühingult tema eelnimetatud riikides registreeritud püsiva tegevuskoha kaudu või arvel saadud intressilt kinnipeetud tulumaks.

Tabel 3

Riigi nimetus	Väljamakse tegija		Osaluse suurus $\geq$ 25%	Saamise kuupäev	Litsentsitasu kroonides	Intress kroonides	Välisriigis kinnipeetud tulumaks kroonides	Eestis arvesse võetav välisriigis kinnipeetud tulumaksu osa kroonides
	Nimi	Registrikood						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
KOKKU								

15.1 Litsentsitasult ja intressilt kinnipeetud tulumaks arvestatakse juhul, kui eelnimetatud tasude maksmisele vahetult eelnenud kaheaastase katkematu perioodi jooksul on osaluse suurus olnud vähemalt 25%.

Taoline osalus võib olla:

- litsentsitasu või intressi saaval äriühingul litsentsitasu või intressi maksva äriühingu aktsia- või osakapitalist või
- litsentsitasu või intressi maksva äriühingul litsentsitasu või intressi saava äriühingu aktsia- või osakapitalist või
- Euroopa Liidu liikmesriigi residendist äriühingul litsentsitasu või intressi maksva äriühingu, samuti litsentsitasu või intressi saava äriühingu aktsia- või osakapitalist.

15.2 Iga litsentsitasu või intressi väljamaksnu d mitteresidendi ning tululigi (intressi või litsentsitasu) kohta täidetakse eraldi read.

15.3 Veerus 4 näidatakse osaluse suurus (kahe kohaga pärast koma, ümardamata).

15.4 Veergudes 6 ja 8 näidatakse vastavalt välisriigist saadud litsentsitasu ja litsentsitasudelt kinnipeetud tulumaks ning veergudes 7 ja 8 näidatakse vastavalt välisriigist saadud intress ja intressilt kinnipeetud tulumaks Eesti kroonides vastavalt tehingu toimumise päeval kehtinud Eesti Panga päevakursile.

Veerus 6 deklareeritav litsentsitasu ja veerus 7 deklareeritav intressi summa näidatakse ilma kinnipeetud tulumaksuta (netosumma).

Veerus 8 näidatakse ning mahaarvamisel arvestatakse ainult selle osa välisriigi tulumaksust, mille tasumine oli vastava riigi seaduse või välislepingu alusel kohustuslik.

15.5 Välisriigis kinnipeetud või tasutud tulumaksu saab residendist äriühing Eestis tasumisele kuuluvast tulumaksust maha arvata välisriigi maksuhalduri või maksu kinnipidaja töendil alusel.

15.6 Veerus 9 näidatakse välisriigis kinnipeetud Eestis arvesse võetav tulumaksu osa vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 61 lõikele 25: kui (veerg 6 või veerg 7) x 22/78 < kui veerg 8, siis veerg 9 = (veerg 6 või veerg 7) x 22/78, kui (veerg 6 või veerg 7) x 22/78 > kui veerg 8, siis veerg 9 = veerg 8.

15.7 Veeru 9 kokkuvõtte kantakse vormi TSD lisa 7 reale 11¹.

16. Vormi TSD lisa 7 esmasel esitamisel pärast 1.01.2003. a kantakse vormi TSD lisa 7 reale 12 maksumaksja poolt esitatud viimase kuni 31.12.2002. a kehtinud vormi TSD lisa 7 rea 18 järgist edasikantav kasutamata tulumaksu enamkakse osa.

Rea 12 täidavad ka need residendist äriühingud, kes aastal 2000 või hiljem ei ole esitanud ühtegi vormi TSD lisa 7 ning kellel enne kehtiva seaduse jõustumist kehtinud "Tulumaksuseaduse" § 32 lõike 2 alusel tasutud tulumaks ei olnud 1999. a maksustamisperioodi kohta esitatud viimases ettevõtte tuludeklaratsioonis täies ulatuses maha arvatud sellesama seaduse alusel tasumisele kuuluvast ettevõtte tulumaksust. Rea 12 näidatakse vormi TSD lisa 7 esmakordsel täitmisel tulumaksu enamkakse jääk kontokaardilt, kaasa arvatud enne 2000. a tekkinud dividendi tulumaksu võlg, mis on tasutud pärast 1.01.2000. a.

17. Rida 13. Täidetakse pärast 1.01.2003. a vormi TSD lisa 7 esmasel esitamisel maksumaksja poolt viimase kuni 31.12.2002. a kehtinud vormi TSD lisa 6 rea 1^a ja/või vormi TSD lisa 7 rea 7.1.3 näidatud jääkide alusel. Edaspidi näidatakse eelmise esitatud vormi TSD lisa 7 rea 14 negatiivne tulem plussmärgiga.

18. Rea 14 näidatakse maksustamisperioodi lõpuks "Tulumaksuseaduse" § 54 lõigetes 5, 5³, ja 5⁴, § 60 lõikes 1 ja § 61 lõigetes 27 ja 28 sätestatud tulumaksu mahaarvamise õiguse kasutamata osa, mida saab kasutada järgmistel maksustamisperioodidel rea 9 näidatud maksukohustuse vähendamiseks ja mis kantakse järgmise esitamisele kuuluva vormi TSD lisa 7 reale 13.

19. Rea 15 näidatud tulumaksu summa kantakse vormi TSD reale 13.

LISA 2 DIVIDENDIDE JA MUUDE KASUMIERALDISTE SAAJATE DEKLARATSIOON INF 1

Vorm INF 1

Maksu- ja Tolliameti piirkondlik maksu- ja tollikeskus

DIVIDENDE VÕI MUUD KASUMIERALDISI VÄLJAMAKSVA ÄRIÜHINGU

Nimi	
Asukoha aadress	Registrikoode
Telefon	e-post

DIVIDENDIDE JA MUUDE KASUMIERALDISTE SAAJATE DEKLARATSIOON

Aasta	Kuu
-------	-----

Saaja isikukood või registrikoode	Ees- ja perekonnanimi või nimi	Residendi-riigi koode	Elukooha aadress või asukoha aadress	Maksustatud väljamakstud dividendid kroonides	Maksuvabade dividendi arvelt väljamakstud dividendid kroonides	Osaluse suuruse %
1	2	3	4	5	5'	6
KOKKU						

ÄRIÜHINGU JUHT VÕI ESINDAJA	Ees- ja perekonnanimi	Allkiri	Kuupäev
KOOSTAJA	Ees- ja perekonnanimi	Allkiri	
	Telefon	e-post	

Märkused

1. Deklaratsiooni vorm on kehtestatud ja täidetakse vastavalt "Tulumaksuseaduse" § 56 lõikele 2'. Sellel vormil näitab residendist äriühing väljamakstud dividendid ja muud kasumieraldised (edaspidi dividendid) ning nende saajad. Lisaks vormi TSD lisa 7 ridadel 1 ja 7 näidatud dividendi saajatele näidatakse ka isikud, kellele tehakse väljamakseid kuni 31.12.1999. a kehtinud "Tulumaksuseaduse" § 32 lõike 4 alusel moodustatud dividendiarvelt, samuti "Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1' kohaselt.

2. "Tulumaksuseaduse" § 50 lõikes 1' sätestatud tingimustele vastavate dividendide väljamaksmise korral esitatakse vorm INF 1 koos vormiga INF 11.

3. Veerus 3 näidatakse residendi riigi koode vastavalt Maksu- ja Tolliameti poolt koostatud loetelule. Kui väljamakse tehakse sellise välisriigi residentile, kellega Eesti Vabariigil kehtivat maksulepingut ei ole, märgitakse veergu 3 tähis "X". Kui dividendi saaja on Eesti resident, kirjutatakse veergu 3 null.

* Residendi riikide koodide loetelu

USA Ameerika Ühendriigid	CRO Horvaatia Vabariik	LVA Läti Vabariik	SWE Rootsi Kuningriik	CHE Šveitsi Konföderatsioon
ARM Armeenia Vabariik	IRL Iirimaa	MLT Malta Vabariik	ROM Rumeenia	DNK Taani Kuningriik
AUT Austria Vabariik	ISL Islandi Vabariik	MDA Moldova Vabariik	DEU Saksamaa Liitvabariik	CZE Tšehhi Vabariik
BEL Belgia Kuningriik	ITA Itaalia Vabariik	NOR Norra Kuningriik	SVK Slovaki Vabariik	TUR Türgi Vabariik
CHN Hiina Rahvavabariik	CAN Kanada	POL Poola Vabariik	SLO Sloveenia Vabariik	UKR Ukraina
ESP Hispaania Kuningriik	KAZ Kasahstani Vabariik	POR Portugali Vabariik	FIN Soome Vabariik	HUN Ungari Vabariik
NLD Hollandi Kuningriik	LTU Leedu Vabariik	FRA Prantsuse Vabariik	GBR Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriik	BLR Valgevene Vabariik

4. Veerus 5 näidatakse maksustatud dividendide arvelt väljamakstud dividendid või muud kasumieraldised enne tulumaksu kinnipidamist "Tulumaksuseaduse" § 29 lõike 8 alusel, st sama summa, mis on näidatud vormi TSD lisa 7 ridadel 1 ja 7.

5. Veerus 5' näidatakse kuni 31.12.1999. a kehtinud "Tulumaksuseaduse" § 32 lõike 4 alusel moodustatud dividendiarvelt ning "Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1' alusel makstud dividendid enne tulumaksu kinnipidamist "Tulumaksuseaduse" § 29 lõike 8 alusel. Kui deklareeritakse ainult "Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1' alusel makstud dividendi, peavad vormi INF 1 veeru 5' andmed võrduma vormi INF 11 tabeli 2 veerus 2 näidatud andmetega.

6. Veerus 6 näidatakse dividendi saaja aktsiate, osade või hääle osatähtsuse äriühingus, kui see on vähemalt 10%. Protsent näidatakse kahe kohaga pärast koma, ümardamata.

7. Deklaratsioon esitatakse Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule maksu- ja tollikeskusele väljamakse tegemise kuule järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks.

LISA 3 MAKSUSTAMISELE MITTEKUULUVATE DIVIDENDIDE JA MUUDE KASUMIERALDISTE DEKLARATSIOON INF 11

Vorm INF 11

Maksu- ja Tolliamet

RESIDENDIST ÄRIÜHINGU

Nimi	
Asukoha aadress	Registrikood
Telefon	e-post

MAKSUSTAMISELE MITTEKUULUVATE DIVIDENDIDE JA MUUDE KASUMIERALDISTE DEKLARATSIOON

Aasta	Kuu
-------	-----

1. Deklaratsioon on kehtestatud "Tulumaksuseaduse" § 56 lõike 2¹ alusel.

2. Deklaratsioon täidetakse ja esitatakse juhul, kui residendist äriühing teeb väljamakseid, mida "Tulumaksuseaduse" § 50 lõike 1¹ kohaselt ei maksustata. Vorm INF 11 esitatakse koos deklaratsiooniga INF 1.

3. Residendist äriühingu (dividendi saaja) väljamakstavad dividendid ja muud kasumieraldised on maksuvabad, juhul kui:

1) dividendid, mille arvel väljamakse tehakse, on alates 1. jaanuarist 2005 saadud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi (edaspidi lepinguriik), sealhulgas Eesti, või Šveitsi Konföderatsiooni residendist ja tulumaksukohustuslasest äriühingult (välja arvatud madala maksumääraga territooriumil asuv äriühing), kelle aktsiatest, osadest või häälest kuulus talle dividendi saamise ajal vähemalt 15% (perioodil 1. jaanuarist 2005 kuni 31. detsembrini 2006 - 20%);

2) dividendi makstakse residendist äriühingu lepinguriigis või Šveitsis Konföderatsiooni asuvalle püsivale tegevuskohale omistatud kasumi arvel;

3) dividendi maksev äriühing on alates 1. jaanuarist 2005 saanud dividendi alapunkts 1 nimetatata välisriigi äriühingult (välja arvatud madala maksumääraga territooriumil asuv äriühing), kelle aktsiatest, osadest või häälest kuulus talle dividendi saamise ajal vähemalt 15% (perioodil 1. jaanuarist 2005 kuni 31. detsembrini 2006 - 20%) ning dividendilt on tulumaks kinni peetud või selle aluseks olev kasumiosa on tulumaksuga maksustatud;

4) dividendi makstakse residendist äriühingu välisriigis asuvalle püsivale tegevuskohale omistatud kasumi arvel ja see kasum on tulumaksuga maksustatud.

Kui saadud dividendi puhul ei ole ükski eelinimetatud tingimustest täidetud, siis need dividendid kajastatakse väljamaksmisel vormi TSD lisas 7.

4. Saadud dividendide arvestus näidatakse tabelis 1. Siin ei näidata vormi TSD lisas 7 kajastatud dividende.

Tabel 1

Riigi		Väljamaksja		Dividendi saaja osalus %	Dividendi saamise kuupäev	Saadud dividend kroonides	Saadud dividendilt kinni peetud tulumaks kroonides	Saadud dividendi aluseks olevalt kasumiosalt tsu tud tulumaks kroonides
Nimi	Kood	Nimi	Kood					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
KOKKU								X

ÄRIÜHINGU JUHT VÕI ESINDAJA	Ees- ja perekonnanimi	Allkiri	Kuupäev
------------------------------------	-----------------------	---------	---------

KOOSTAJA	Ees- ja perekonnanimi	Allkiri
	Telefon	e-post

4.1. Tabel 1 täidetakse iga residendist äriühingule dividendi väljamaksnud äriühingu või residendist äriühingu välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kohta eraldi.

4.2. Veerus 2 näidatakse residendiriigi kood vastavalt Maksu- ja Tolliameti koostatud loetelule. Kui dividendi saadakse mitte lepinguriigi või mitte Šveitsi Konföderatsiooni residendist, märgitakse veergu 2 tähis "X".

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigid

AT Austria Vabariik	IT Itaalia Vabariik	NL Hollandi Kuningriik	SE Rootsi Kuningriik	GB Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik
BE Belgia Kuningriik	GR Kreeka Vabariik	MT Malta Vabariik	RO Rumeenia	CH Šveitsi Konföderatsioon
BG Bulgaaria Vabariik	CY Küprose Vabariik	NO Norra Kuningriik	DE Saksamaa Liitvabariik	DK Taani Kuningriik
EE Eesti Vabariik	LT Leedu Vabariik	PL Poola Vabariik	SK Slovaki Vabariik	CZ Tšehhi Vabariik
ES Hispaania Kuningriik	LI Liechtensteini Vürstiriik	PT Portugali Vabariik	SL Sloveenia Vabariik	HU Ungari Vabariik
IE Iirimaa	LJ Luksemburgi Suurhertsogiriik	FR Prantsuse Vabariik	FI Soome Vabariik	
IS Islandi Vabariik	LV Läti Vabariik			

4.3. Veerus 5 näidatakse dividendi saaja osaluse suurus äriühingus dividendi saamise ajal: perioodil 1. jaanuarist 2005 kuni 31. detsembrini 2006 vähemalt 20% ning alates 1. jaanuarist 2007 vähemalt 15%.

Protsent näidatakse kahe kohaga pärast koma, ümardamata. Residendist äriühingu välisriigis asuva püsiva tegevuskoha puhul märgitakse osaluse suuruseks 100%.

4.4. Residendist äriühingu välisriigis asuva püsiva tegevuskoha puhul märgitakse veergu 6 püsiva tegevuskoha kasumiosalt tulumaksu tasumise kuupäev, kui püsiv tegevuskoht asub väljaspool lepinguriiki või Šveitsi Konföderatsiooni. Tulumaksu tasumise kuupäevaks loetakse tulumaksu kinnipidamise, tasumise või maksuhalduri maksuteate koostamise kuupäev.

4.5. Veerus 7 näidatakse saadud dividend koos kinnipeetud tulumaksuga.

4.6. Veergudes 8 ja 9 näidatakse saadud dividendi kinnipeetud või dividendi aluseks olevalt kasumiosalt tasutud või tasumisele kuuluv tulumaks Eesti kroonides, vastavalt tehingu toimumise päeval kehtinud Eesti Panga päevakursile. Lepinguriigi või Šveitsi Konföderatsiooni äriühingult saadud dividendi korral märgitakse veergudesse 8 ja 9 tähtis "X".

4.7. Residendist äriühingu välisriigis asuva püsiva tegevuskoha puhul märgitakse veerus 7 püsivale tegevuskohale omistatud kasumiosa suurus. Veerus 8 näidatakse väljaspool lepinguriiki või Šveitsi Konföderatsiooni asuvale püsivale tegevuskohale omistatud kasumiosa sama äriühingu Eestis asuvale struktuuriüksusele üleandmisel välisriigis tasutud või tasumisele kuuluv tulumaks. Veerus 9 näidatakse väljaspool lepinguriiki või Šveitsi Konföderatsiooni asuvale püsivale tegevuskohale omistatud kasumiosalt tasutud või tasumisele kuuluv tulumaks.

5. Välisriigis kinnipeetud, tasutud või tasumisele kuuluv tulumaksu saab residendist äriühing tabelis kajastada ainult välisriigi maksuhalduri või maksu kinnipidaja tõendi alusel.

6. Veergudes 8 ja 9 võetakse arvesse vaid käesoleva deklaratsiooni märkuste punkti 3 alapunktides 3 ja 4 nimetatud juhul see osa välisriigi tulumaksust, mille tasumine oli vastava riigi seaduse või Eesti Vabariigi ja dividendi maksja residendiriiigi või püsiva tegevuskoha asukohariigi vahel kehtiva maksulepingu alusel kohustuslik.

7. Tabelis 2 peetakse arvestust tabelis 1 näidatud saadud dividendi arvelt väljamakstud dividendide kohta.

Tabel 2

Kalendrikuu alguseks saadud ja välja maksmata dividendide summa kokku (tabel 1 veerg 7 - tabel 1 veerg 8 + eelmise välja makse kuu tabel 2 veerg 3)	Kalendrikuus veerus 1 näidatud dividendide summa arvelt välja makstud dividendide summa kokku	Kalendrikuu lõpuks välja maksmata dividendide summa (veerg 1-veerg 2), mis kantakse järgneva dividendide välja maksmise kalendrikuu tabeli 2 veergu 1
1	2	3

8. Tabeli 2 veerus 2 näidatakse väljamakstud dividendi summa enne "Tulumaksuseaduse" § 29 lõike 8 alusel tulumaksu kinnipidamist.

9. Dividendide väljamaksmisel tuleb käesolev deklaratsioon esitada koos deklaratsiooniga INF1.

10. Deklaratsioon esitatakse Maksu- ja Tolliametile väljamakse tegemise kuule järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks.